

Teemu Leinonen

**SJOITTAMISEN TUOTTEET TUOTTOHAKUISEN SJOITTAJAN NÄKÖKULMASTA
CASE OP-RYHMÄ**

Opinnäytetyö
Kajaanin ammattikorkeakoulu
Yhteiskuntatieteiden, liiketalouden ja hallinnon ala
Liiketalouden koulutusohjelma
2014

Koulutusala Yhteiskuntatieteet, liiketalous ja hallinto	Koulutusohjelma Liiketalous, Tradenomi
Tekijä(t) Teemu Leinonen	
Työn nimi Sijoittamisen tuotteet tuottohakuisen sijoittajan näkökulmasta, case OP-ryhmä	
Vaihtoehtoiset ammattiopinnot Oikeudelliset opinnot	Toimeksiantaja Kainuun Osuuspankki
Aika Vuosi 2014	Sivumäärä ja liitteet 42
<p>Tämän opinnäytetyön tarkoituksena on perehtyä sijoittamisen tuotteisiin käyttäen esimerkkinä OP-ryhmän tuotevalikoimaa. Lisäksi opinnäytetyön tavoitteena on kehittää omaa ammatillista osaamistani pyrkimyksissäni pankkimaailman ammattilaiseksi. Työ sopii luettavaksi kaikille alasta ja aiheesta kiinnostuneille, pankkivirkailijoiksi aikoville ja erinomaisesti kaikille sijoitustoimintaan aikoville.</p> <p>Opinnäytetyö antaa vastauksia kysymyksiin: Mitkä sijoituskohteet soveltuvat parhaiten tuottohakuiselle sijoittajalle? Kuinka verotus vaikuttaa sijoituskohteesta saatuun nettotuottoon?</p> <p>Olen käyttänyt opinnäytetyössäni käytännön esimerkkejä omista kokemuksistani OP:lla työskentelyni ajalta ja muita henkilökohtaisia kokemuksia aiheesta. Seuraava askel tämän opinnäytetyön jatkoksi voisi olla tarkennus esimerkiksi sijoitusten verotuksesta tai lakien vaikutuksesta sijoitustoimintaan.</p>	
Kieli	Suomi
Asiasanat	Sijoittaminen, säästäminen, OP
Säilytyspaikka	☒ Verkkokirjasto Theseus ☐ Kajaanin ammattikorkeakoulun kirjasto

School Business	Degree Programme Business Administration
Author(s) Teemu Leinonen	
Title Investment Products from a Profit-looking Investor's Perspective, Case OP Group	
Optional Professional Studies Financial Administration and Law	Commissioned by Kainuun Osuuspankki
Date Year 2014	Total Number of Pages and Appendices 42
<p>The purpose of this thesis was to study the investment products of the OP-group. In addition, the goal was also to develop professional skills to improve the daily working. The thesis is meant to be read by anyone who is interested in investments.</p> <p>This thesis gives answers for the following questions: Which investing products fits best for profit-looking investor? How does taxation affect the profit of investments?</p> <p>The examples are from my working period in the OP-group and other personal experiences of this topic. The next step to continue the thesis could be more a specific topic on this subject, for example: How does taxation affect investing? How does law affect investing?</p>	
Language of Thesis	Finnish
Keywords	Investment, saving, OP
Deposited at	☒ Electronic library Theseus ☐ Library of Kajaani University of Applied Sciences

ALKUSANAT

Opinnäytetyö on monivaiheinen prosessi, mutta päättävällä asenteella ja tinkimättömällä työskentelyllä pääsee aina eteenpäin. Tämän tehdyn työn myötä olen taas huomattavasti viisaampi työelämässä.

Kiitos kuuluu ehdottomasti opinnäytetyöni ohjaajalle Jaana Lappalaiselle aktiivisesta ohjauksesta pitkin kesää ja syksyä sekä työkavereilleni OP-ryhmässä neuvonannosta sitä tarvittaessa.

SISÄLLYS

1 JOHDANTO	1
1.1 Opinnäytetyön tavoitteet	2
1.2 Aiemmat tutkimukset	3
2 Sijoittamisen taustat	5
2.1 Valintaan vaikuttavat tekijät	5
2.2 Sijoitusten tuoton laskeminen	6
2.3 Sijoittamiseen liittyvät riskit	7
2.3.1 Riskityypit	8
2.3.2 Riskinottajatyypit	9
2.3.3 Riskien hajauttaminen	10
2.4 Sijoituskäyttäytyminen	12
2.4.1 Markkinoiden tehokkuus	12
2.4.2 Sijoituskäyttäytyminen Suomessa	13
2.4.3 Säästö- ja sijoituskohteen valintakriteerit	15
2.5 Sijoittaminen ja verotus	18
2.5.1 Verosuunnittelu	19
2.5.2 Myyntivoiton ja -tappion verotus	19
2.5.3 Sijoituskohteen tuoton verotus	20
2.5.4 Sijoituskohteesta luopuminen	21
3 OP PALVELUNTARJOAJANA	24
3.1 Sijoittamiseen vaikuttava lainsäädäntö	25
3.1.1 Luottolaitoslaki	25
3.1.2 Sijoituspalveluita tarjoavia koskeva lainsäädäntö	26
3.2 OP:n sijoittamisen tuotteet	27
3.2.1 Tuotto-osuus	27
3.2.2 Rahastot	28
3.2.3 Osakkeet	29
3.2.4 ETF:t ja johdannaiset	30
3.2.5 Johdannaisinstrumentit	31
3.2.6 OP-ryhmän struktuuriperhe	33

3.2.7 OP-sijoitusvakuutus	35
3.3 OP-sijoituspalvelu	36
4 POHDINTA	38
LÄHTEET	40

1 JOHDANTO

Tämä opinnäytetyö kertoo sijoittamisen tuotteista tuottohakuisen sijoittajan näkökulmasta, päänäkökulmana OP-ryhmä. OP on suomen suurin finanssiryhmä, jonka palveluksessa on yli 12 000 henkilöä. Tämä työ käsittelee sen palveluita ja tuotteita vain sijoitustuotteiden osalta ja huomioin myös verotuksellista ja lainopillisia seikkoja, jotka näiden tuotteiden myyntiin ja ostokäyttäytymiseen vaikuttavat.

Opinnäytetyön alulle saaminen oli oleellinen asia viimeistä opintokevättä ajatellen, joten pian harjoitteluni aloittamisen jälkeen päätin, että valitsen aiheen joka liittyisi harjoittelupaikkani OP:n palveluihin. Kiinnostusta löytyi niin sijoittamisesta, säästämisestä kuin vakuutuspuolen asioista, joten kävin keskustelemassa aiheesta useamman toimihenkilön kanssa. Päädyin ratkaisuun, jossa aiheeni liittyisi yleisesti sijoittamisen ja säästämisen tuotteisiin, mutta tämä osoittautui liian laajaksi. Pohdittuani aiheen tarkentamista koin sijoittamisen kiinnostavammaksi näistä kahdesta aiheesta ja kun sijoittajiaakin on niin monenlaisia aivan riippuen sijoittavasta ihmisestä, rajasin sijoittamisen tuotteista kertomisen tuottohakuisen sijoittajan näkökulmaan.

Erilaisia sijoituskoreja on tehty niin varovaisen, maltillisen kuin tuottohakuisen sijoittajan näkökulmasta ja näistä mielenkiintoisimmalta vaikutti tuottohakuisen sijoittajan tuotteet ja pystyn samaistumaan tähän näkökulmaan parhaiten. Palvelut uudistuvat jatkuvasti ja aiheesta ei ole tehty opinnäytetyötä Kainuun Osuuspankille, joten siitä on varmasti hyötyä uusille työntekijöille ja muille harjoittelijoille, jotka haluavat vahvistaa omaa osaamistaan päivittäisessä työssä sekä vahvistaa tietämystään sijoittamisen palveluista.

Suomalaiset ovat olleet jo vuosikymmeniä ahkeria tilisäästäjiä ja tähän ei ole tullut suuria muutoksia viime vuosien aikana. Pankkien tarjoamat korkotuotot ovat laskeutuneet yli 10% tuotoista jopa alle 1% korkotuottoihin. Onhan säästötili varsin riskitön tapa saada tuottoa rahalle, mutta valitettavan usein rahan arvon lasku syö vähäiset tuotot. Tässä olisikin tärkeä paikka meille jokaiselle säästäjälle tai sijoittajalle mietittäväksi; olisiko aika muuttaa ajattelutapaa ja siirtyä sijoittamisen tuotteisiin?

1.1 Opinnäytetyön tavoitteet

Opinnäytetyöni ensimmäisenä tavoitteena haluan vahvistaa omaa osaamistani jatkuvasti kehittyvällä pankkialalla sekä haluan näyttää työnantajalleni kovan kiinnostukseni aiheeseen liittyen. Näiden omien tavoitteiden ohella tärkeä tavoitteeni on luoda selkeä opas sijoittamisesta kiinnostuneille henkilöille, sijoittamisen parissa aloittaville työntekijöille sekä harjoittelijoille. Haluan siis tuottaa mahdollisimman ymmärrettävää tekstiä sijoitusmaailmaan tutustuville henkilöille, missä uskon onnistuvani, kun selitän käsitteet perusteellisesti. Selkeälukuisen tekstin luomisen ohella tavoitteena on, että aiheajaus olisi onnistunut, jotta opinnäytetyöstäni ei tulisi liian laaja vaan enemmän tiivis tietopaketti. Aiheesta saa helposti opinnäytetyöt useammalle henkilölle, jos osa-alueita aletaan kertomaan laajasti.

Yksi tavoitteistani tässä opinnäytetyössä on herättää lukija ajattelemaan mahdollisia omia säästöjä ja sijoituksia, voisiko niille saada parempaa tuottoa asiantuntijan avulla.

Tutkimusongelmana on, mitkä sijoitustuotteet soveltuvat parhaiten tuottohakuiseen sijoittajalle? Tämän opinnäytetyön tärkeimpänä tavoitteena onkin saada vastaus tähän kysymykseen ja käytänkin pääosin teoreettista tutkimusta vastauksen löytämiseksi. Tämä tapahtuu perehtymällä aikaisempiin tutkimuksiin ja kirjallisuuteen, käsitteiden määrittelyyn sekä pohdintaan. Kirjallisuutta aiheeseen liittyen löytyy paljon ja tavoitteena onkin löytää sopivimmat lähteet juuri tätä aihetta ajatellen.

Opinnäytetyöstäni lukijalle selkenee erilaiset sijoitustermit ja tuotteet sekä punaisena lankana pidän näkökulman tuottohakuinen sijoittaja. Tässä onnistun, kun punnitsen sijoitustuotteiden sisältämän riskin ja tuotto-odotuksen, joiden välisestä suhteesta selviää kuinka hyvin sijoitustuote soveltuu tuottohakuiseen sijoittajalle. Tämän lisäksi selvitän myös verotuksen ja lainsäädännön vaikutukset sijoittamiseen.

1.2 Aiemmat tutkimukset

Suomalaisten sijoituskäyttäytymistä on tutkittu aikaisemmin, mutta yleensä tutkimukset ovat olleet melko laajoja eikä niinkään yksilöityjä tiettyyn riskinottajatyyppiin. Tutkimuksia ovat tehneet monet eri pankit, säätiöt, tutkijat, opiskelijat sekä valtion virastot. Tutkimusten tavoitteena on ollut tutkia pääpiirteittäin suomalaisten säästämistä ja sijoittamista. Seuraavassa kappaleessa on listattu muutamia aiheeseen liittyviä tutkimuksia.

Pörssisäätiön tuorein säästämistutkimus on vuodelta 2011, jossa haastateltiin kaikkiaan 1022 eri henkilöä. Näyte oli valtakunnallisesti edustava, sillä haastateltavat oli valittu maantieteellisesti, iän ja sukupuolen mukaan tasapuolisesti. Kohderyhmänä tutkimuksessa oli 18-69 -vuotiaat yksityishenkilöt ja tutkimuksen alussa varmistettiin, että tutkimukseen vastaa taloudessa yleensä taloudelliset ratkaisut tekevä henkilö. Tutkimuksen tavoitteena oli selvittää suomalaisten arvopaperiomistusta, sijoituskäyttäytymistä, arvopaperikaupan käsitteiden tuntemusta ja asennoitumista arvopaperikauppaan kohtaan. Saaduista tuloksista selvisi seuraavat asiat: arvopaperien omistaminen oli ollut nousussa vuodesta 2006 asti. Arvopapereita omistivat keskimääräistä useammin suurituloiset, eläkeläiset ja korkeasti koulutetut ihmiset. Osakkeita ostetaan pääasiassa yli kymmeneksi vuodeksi eli tähtäimessä on pitkäaikainen sijoitus. Tutkimuksesta käy myös ilmi, että vain 9 % mainitsi ostaneensa osakkeita ulkomaisista pörsseistä, suosituimpana Tukholma 50 %:n osuudella. Tutkimuksen perusteella monet suomalaiset ostivat ensimmäiset pörssiosakkeensa 1990-luvulla. (Pörssisäätiö 2014)

Vuoden 2011 lopulla julkaistu Aalto-yliopiston tutkimus on esimerkki yksilöidymmästä tutkimuksesta tutkijoiden toimesta, ”IQ and Stock Market Participation” osoitti, että lahjakkuus, älykkyys, korreloi selvästi osakesijoittamisen kanssa. Mittauksissa lahjakkaammat tienasivat paremmin hajauttamalla osakkeensa. Tutkimuksessa todettiin, että yleislahjakkuus ja osakesijoittaminen olivat selvästi vahvemmassa yhteydessä kuin tulotaso ja osakesijoittaminen. Tutkimuksen tarkoituksena oli tutkia henkilön lahjakkuuden ja älykyyden suhdetta osakesijoittamiseen ja vertailukohtana oli yleinen oletus varakkuuden ja koulutuksen vaikuttamisesta sijoittamishaluun. (Taloussanomien 2014 a)

Vuoden 2012 lopulla Alexandria Pankkiiriliike Oyj:n julkaisemassa tutkimuksessa suomalaisten säästämis- ja sijoituskäyttäytymisestä on paljon samoja piirteitä kuin Pörssisäätiön tutkimuksessa. Tutkimustulosten mukaan sukupuolen ja iän merkitys on suuri säästämis- ja sijoituskohteiden valinnassa. Naiset ovat miehiä konservatiivisempia sijoittajia ja säästäjiä. Miehet ovat valmiimpia riskinottoon ja suosivat naisia useammin rahastoja ja osakkeita. (Alexandria Pankkiiriliike Oyj 2012)

2 SIIJOITTAMISEN TAUSTAT

Sijoittamisessa pärjää, kun muistaa yhden säännön - osta halvalla ja myy kalliilla - ja onnistuu vielä noudattamaan tätä sääntöä. Halvalla myymisellä voi menestyä, jos vain ostaa vielä halvemmalla. Hyvänä esimerkkinä maailman suurin yhtiö Wal-Mart, joka on tämän toiminnallaan osoittanut kerryttämällä satojen miljardien liikevaihdon, vaikkakin Wal-Mart ei osta eikä myy osakkeita vaan elintarvikkeita. Hyvä sijoittamis-sääntö kuuluu: osta oikeaa osaketta oikeaan aikaan ja myy se pois oikeaan aikaan. Tämä sääntö jättääkin sijoittajalle pohdittavaksi kaksi kysymystä: mikä on oikea osake ja mikä on oikea aika? (Hämäläinen 2005, 45 - 46.)

Silloin ei kannata ostaa, kun muutkin ovat ostamassa suurin joukoin, mutta tästä huolimatta monet yksityissijoittajat menevät suurien massojen mukana. Monet ostavat osakkeita silloin kun ne ovat kalleimmillaan. Yleistä on että osakkeet myydään tuskastuneena tuottoon juuri silloin, kun ne ovat halpoja. Arvokas havainto on olettaa pörssinousujen ja -laskujen olemassaolo myös tulevaisuudessa. (Hämäläinen 2005, 45 - 46.)

2.1 Valintaan vaikuttavat tekijät

Hyvin suunniteltu on puoliksi tehty, mikä pätee hyvin myös sijoitustoimintaa aloittaessa. Sijoitussuunnitelman laatiminen on sellainen vaihe, josta jokaisen vakavasti otettavan sijoitustoiminnan pitäisi alkaa. Sijoittamisen tulee olla jatkuva prosessi, jonka alkupäässä on sijoitussuunnitelma. Tähän pitkäaikaiseen prosessiin täytyy saada tuntuma mahdollisimman aikaisessa vaiheessa. Sijoitussuunnitelman laatimisen perusteet ovat melko yksinkertaisia, sillä sijoittajan on tehtävä itselleen varallisuutta, tuottoja, riskejä, sijoittamisen tavoitteita ja toteuttamista koskevia kysymyksiä ja vastattava niihin. (Anderson & Tuhkanen 2004, 15 - 16.)

Sijoitussuunnitelmassa kuvataan sijoitustavoitteet, sijoitusajan pituus, tuottotavoitteet ja sijoituskohteet. Sijoittamisen riskit ja niiden hallinta tulee myös ehdottomasti ottaa huomioon suunnitelmaa luodessa. Yksityishenkilön sijoitussuunnitelman tulisi perustua sijoittajan elämäntilanteeseen ja katsastukseen oman varallisuuden nykytilanteesta: omistusten ja velkojen suhde. Tämän lisäksi myös nettoarvo tulee huomioida eli mikä

on nykyinen ja tuleva kassavirta? Sijoitustoiminnan tavoitteena on tavalla tai toisella varallisuuden kasvattaminen. (Anderson & Tuhkanen 2004, 16 - 17.)

Sijoittajan tulee miettiä onko tavoitteena saada rahaa maailmanympärysmatkalle vai asunnonostoon? Varojen käyttötarkoitus vaikuttaa osaltaan sijoittajan riskinkantokykyyn. Asunnon hankinta kariutuu, kun osakesalkun arvo putoaa kymmeniä prosentteja kun taas riskinsiedon kannalta tilanne on toisenlainen maailmanympärysmatkan kariutuessa samasta syystä. (Anderson & Tuhkanen 2004, 17.)

Sijoittajan käyttäytymistä ohjaa usein varoihin liittyvä tunne eikä sijoituskäyttäytymisen ole aina rationaalista. Rahoituspsykologiassa on todettu, että vaikka sata euroa on aina sata euroa, saman henkilön sijoituspäätökset on usein erilaisia riippuen siitä onko raha "löydettyä" vai säästetty omasta palkasta. Esimerkiksi palkasta säästetty tuhansien eurojen sijoitussalkun kurssilasku vaikuttaa eri tavalla kuin perintönä saadussa osakesalkussa, vaikka menetys olisikin euromääräisesti sama. (Anderson & Tuhkanen 2004, 17)

2.2 Sijoitusten tuoton laskeminen

Sijoituskohteen tuotto muodostuminen koostuu sijoituksen arvonnoususta ja mahdollisista sijoittajalle tulevista kuluista sijoitusperiodin aikana. Esimerkiksi kiinteistösjoiituksessa tuotto muodostuu kiinteistön arvonnoususta ja nettovuokratuotoista. Osakkeen tuotto syntyy arvonnoususta ja maksetuista osingoista. Osakkeen tuotolle voidaankin laskea osakkeen tuotto prosentti. (Kallunki, Martikainen & Niemelä 2007, 24 - 25.)

Kun vertaillaan osakesijoituksia korkosijoituksiin voidaan todeta että osakkeet antavat huomattavasti paremman tuoton, mutta toisaalta osakesijoituksen arvo vaihtelee huomattavasti enemmän kuin korkosijoituksen arvo. Sijoittajan näkökulmasta tämä tarkoittaa sitä, että osakesijoitukseen liittyy huomattavasti suurempi riski kuin korkosijoitukseen. Osakkeiden hyvä tuotto antaa sijoittajille korvauksen otetusta riskistä. Järjellä toimiva sijoittaja ei sijoittaisi varojaan osakkeisiin, jos hän ei uskoisi saavansa ottamaansa riskiä paremman tuoton verrattuna muihin sijoituskohteisiin. Myös sijoituskohteiden arvot määräytyvät kysynnän ja tarjonnan lain mukaisesti. (Kallunki, Martikainen & Niemelä 2007, 26 - 29.)

Sijoituksen toteutunut tuotto lasketaan sijoitusperiodin alku- ja loppuhetken tilanteen mukaisesti ja eri sijoituksissa on eripituinen sijoitusperiodi. Eripituisille sijoituspe-riodeille lasketut tuotot on mahdollista muuttaa vuoden pituista sijoitusperiodia vas-taavaksi, jotta tuotot ovat helposti verrattavissa keskenään. (Kallunki ym. 2007, 265.)

Tuottoja laskiessaan ammattilaiset käyttävät yleensä vuotuisia tuottovertailuja ja yleensä ammattisijoittajat vertailevat eri sijoituksia eri aikoina saadakseen tiedon tule-vista vuotuisista maksuista. (Anderson 2001, 73 - 74.)

Sijoitusrahaston tuotto selviää kun lasketaan yhden osuuden arvo ja vertaillaan muu-toksia. Aluksi on laskettava sijoitussalkun markkina-arvo ja jaettava se osuuksien määrällä. (Anderson 2001, 77 - 78.)

2.3 Sijoittamiseen liittyvät riskit

Sijoitusmaailmassa riskit ja tuottotavoitteet kulkevat käsi kädessä. Osake, jonka arvo voi toisaalta nousta, voi myös menettää puolet tai enemmänkin arvostaan. Jos sijoit-taja hakee turvallisuutta sijoituksistaan, täytyy hänen tyytyä pienempään tuottoon. Tarkoituksellinen riskin hakeminen ei ole järkevää eikä se takaa varmuudella suuria tuottoja. Esimerkkinä osakkeet eivät aina tarjoa suurinta tuottoa, vaikka ne yleensä si-sältävät korkean riskin tuoman korkean tuotto-odotuksen. Parhaimmillaan sijoittajan riskinotto on erittäin hallittua riskinottoa: on laskettu kuinka suurella osalla omaisuu-desta voidaan osallistua sijoittamiseen ja kuinka paljon voi hävitä ilman maksuvaike-uksia normaalissa arkielämässä. (Hämäläinen 2005, 54.)

Sijoittamisen perusta tulisi aina olla sijoittajan riskinsietokyky. Kun riskinsietokyky on selvillä ja määriteltynä on sopiva aika selvittää sijoitusvaihtoehdot ja niihin liittyvät tuotto-odotukset. Jokainen suhtautuu riskiin omalla tavallaan eikä riskeihin ole ole-massa mitään kaavaa tai mittaria mikä niistä olisi oikea tai oikeanlainen. (Anderson & Tuhkanen 2004, 34.)

Järkevän sijoittamisen lähtökohtana on siis se että sijoituksissa otetaan riski ainoas-taan palkkiota vastaan ja palkkiona on mahdollisuus isompaan tuottoon. (Anderson & Tuhkanen 2004, 36.)

2.3.1 Riskityypit

Sijoittamisen riskeistä oleellisimmat ovat luottoriski, markkinariski, korkoriski, uudelleensijoitusriski, inflaatoriski sekä valuuttariski. Luottoriski tarkoittaa sitä, että velallinen ei pysty maksamaan velan korkomaksuja ja lyhennyksiä. Tämä riskityyppi on sellainen, mitä sijoittajat pyrkivät yleensä välttämään, koska pahimmillaan se merkitsee sijoittajan pääoman ja korkojen menettämistä. Kuitenkin jotkut sijoittajat ottavat tarkoituksella luottoriskiä tavoitellakseen riskin lisätuottoa, joka kattaa toteutuvien luottoriskien kustannukset ja jättää vielä lisämarginaalia luottoriskittömiin sijoituksiin. (Anderson & Tuhkanen 2004, 36.)

Markkinariskillä tarkoitetaan markkinatilanteen muutoksista aiheutuvaa arvon nousua tai laskua. Markkinariski toteutuu, kun markkinahinnat muuttuvat sijoittajan kannalta huonoon suuntaan. Markkinariskin vaikutusnopeus ja voimakkuus saattavat vaihdella huomattavasti. Esimerkiksi valuuttakurssien ja korkotason muutokset näkyvät niistä riippuvien sijoitusten arvossa välittömästi, kun taas kiinteistöjen hintataso seuraa hitaammin talouden kehitystä. (Kontkanen 2009, 91.)

Pitkäaikaisissa korkosijoituksissa rahaston tai velkakirjan markkina-arvo määräytyy muuttuvien markkinakorkojen mukaisesti. Yleissääntönä on, että kun korot nousevat, joukkovelkakirjan ja pitkän koron rahaston arvo laskee. Ja toisinpäin, kun hinta liikkuu ylös, korot menevät alas. Korkoriskin seurantaan on kehitelty mittari jota kutsutaan modifioidun duraation mittarina joka ilmaistaan vuosina. Tällä mittarilla pystytään laskemaan esimerkiksi rahastojen markkina-arvojen muutoksia. (Anderson & Tuhkanen 2004, 37.)

Joka kerta kun erääntyviä sijoituksia tai niistä tulleita tuottoja on tarkoitus sijoittaa uudelleen, sijoittajalla on uudelleensijoitusriski. Uudelleensijoitusriski tarkoittaa sitä, kun sijoitusta uudistettaessa tuotto laskee erääntyvään sijoitukseen verrattuna. Tämä riskityyppi on arkipäivää pitkäaikaisissa sijoituksissa kuten määräaikaistalletuksissa. (Anderson & Tuhkanen 2004, 38.)

Käteisenä rahansa säilyttävä kokee inflaatoriskin todenteolla. Inflaation vuoksi rahan ostovoima heikentyy ja rahamääräisten säästöjen arvo laskee. Esimerkiksi pitkäaikaisen eläkesäästäjän kannalta on oleellista, että sijoitusvarat säilyttävät arvonsa ja tuotto ylittää inflaation. Jos sijoitusten tuotto kattaa pelkästään inflaation voidaan todeta, et-

tä säästäjän pääoma ei ole tuottanut reaalityttöä eli tuottoa, josta on vähennetty inflaation vaikutus. (Anderson & Tuhkanen 2004, 39.)

Oleellisimmista riskeistä viimeisin, muttei vähäisin riskityyppi, on valuuttariski. Kun sijoitukset kohdistuvat valuutoissa noteerattaviin arvopapereihin, sijoituksen kohde altistuu tällöin valuuttariskille. Valuuttariski voi kohdistua myös rahastoihin, vaikka rahaston valuutta olisikin euro. Tämä vain tarkoittaisi sitä että rahaston sijoitukset kohdistuvat ainakin osittain euroalueen ulkopuolelle. Osakesijoittajille valuuttariski on useimmiten epäsuora. Usein pörssiyhtiöt saavat myös esim. dollarimääräisiä kasvavirtoja, joiden vuoksi yhtiöiden euromääräinen tulos käyttäytyy dollarin valuuttakurssin muutosten mukaan. (Anderson & Tuhkanen 2004, 39.)

2.3.2 Riskinottajatyypit

Riskinottohalu ja -kyky pitäisi aina erottaa toisistaan. Pahimmissa tapauksissa liian korkea riskinottohalu hallitsee sijoittajan elämää. Hän haluaa elää jännittävästi, vaikka se ei olisi millään tapaa järkevää. Kokemattomat sijoittajat ottavat monesti innostuksissaan liikaa riskiä, tällöin halutaan rikastua nopeasti eikä huomioida riskien vaikutuksia. (Pesonen 2011, 33.) Riskinottajatyypit voidaan määritellä sijoittajien riskinottohalun mukaan kolmeen eri ryhmään:

Varovainen sijoittaja haluaa, että sijoitusten arvo säilyy vähintään ennallaan. Riskin pysyminen pienenä on tärkeintä ja matalampi tuotto hyväksyttävää. Varovaisenkin sijoittajan tulisi tavoitella tuottoa, joka on vähintään inflaation suuruinen, muuten sijoitusten reaaliarvo heikkenee. Kun korot ovat alhaalla, on todettava pelkkien pankkitalletuksien tuoton olevan samalla tasolla kuin inflaation kehitys, koska korkotuotoista on maksettava lähdeveroä valtiolle 30 % korkotuotoista aina 40 000 euron alittavalta osalta ja 32% ylimenevältä osalta. Keskimäärin suomalaisten saama korkotuotto on ollut yleensä alle inflaation ja verojen maksun jälkeen selvästi vähemmän. Tästä voidaan todeta, että jotakin muuta olisi suositeltavaa tehdä. (Pesonen 2011, 33-34.)

Maltillinen sijoittaja tavoittelee sijoitettujen varojen hallittua kasvattamista. Hän on tietoinen kohtalaisesta riskistä tavoitellessaan parempaa tuottoa. Maltillisen sijoittajan salkku kattaa todennäköisesti myös varovaisen sijoittajan korkosijoitusten lisäksi osa-

kesijoituksia, jotka tuovat sijoittajalle isommat tuotto-odotukset lisääntyvien riskien ohessa. (Pesonen 2011, 34.)

Tuottohakuinen sijoittaja tavoittelee mahdollisimman nopeaa sijoitusten arvon kasvattamista ja hänellä on aikaa seurata sijoituksiaan. Tuottohakuiset sijoittajat eivät tarvitse varojaan päivittäisten menojen maksuihin tai yllättäviin menoihin. Tällainen sijoittaja on valmis myös maltillista sijoittajaa suurempaan riskinottoon ja voimakkaaseen arvonvaihteluun korkeaa tuottoa odottaessaan. (Pesonen 2011, 34.)

Riskinsietokyky on siis aina hyvin henkilökohtaista ja ei ole olemassa jokaiselle sopivaa yhtä ainoaa riskitasoa. Toisille riskinotto ei sovi ollenkaan ja toiset taas nauttivat hurjista liikkeistä. Sijoittamisessa on tärkeää huomioida sijoittajan riskinottokyky, joka voidaan jakaa kahteen eri tekijään. Toisaalta se tarkoittaa sijoittajan henkisiä ominaisuuksia eli kuinka hyvin hän sietää riskiä, kun taas jokaiselle sijoittajalle pitäisi olla selvää myös kokonaisvarallisuuden vaikutus riskinottokykyyn. Arkielämän maksukyky ei saisi olla riippuvainen sijoitusten odotetuista tuotoista. (Pesonen 2011, 34 - 35.)

2.3.3 Riskien hajauttaminen

Kun on olemassa monia eri riskejä, on myös monia riskienhallinnan välineitä, joista yksi on hajauttaminen. Nobel-palkitun Harry Markowitzin kehittämä moderni portfolioteoria on yksi merkittävimmistä teorioista, joka tutkii sijoitusten hajauttamista. Yksittäisten sijoitusten ja usean erilaisen sijoituksen yhdistelmien välistä riskiä on tutkittu paljon sijoitusammattilaisten toimesta. Usean erilaisen sijoituksen yhdistelmässä on todettu olevan vähemmän riskiä. Sijoitusammattilaiset ja rahoitusprofessorit pitävät hajauttamista osakesijoittajan perussääntönä. Joidenkin mielestä jo kymmenellä eri osakkeella voidaan saada valtaosa sijoitusten hajauttamisen hyödystä. Markowitzin kehittämän teorian mukaan parhaassa tapauksessa sijoittaja voi hajauttamalla parantaa tuottoaan ja pienentää riskiään, kun salkun valinta on tehty tehokkaasti. (Anderson & Tuhkanen 2004, 107.)

Sijoitusmaailmassa jokainen sijoittaja kohtaa markkinariskin ja yritysrisikin. Markkinariski johtuu markkinatilanteen muutoksista, mikä aiheuttaa arvon muutosta. Markkinariskin osa-alueita ovat esimerkiksi korkoriski, valuuttariski sekä arvopapereiden ja kiinteistöjen hintariski. Markkinariski tulee toteen, kun markkinahinnat muuttuvat si-

joittajan kannalta huonoon suuntaan. Markkinariskin vaikutukset voidaan havaita kaikissa sijoitusinstrumenteissa, mutta sen vaikutus näkyy erilalla. Esimerkiksi korkotason muutokset näkyvät lähes välittömästi niistä riippuvien arvopaperien arvossa. Kiinteistöjen arvon muutokset taas vaihtelevat hitaammin seuraten talouden kehitystä. (Kontkanen 2009, 91.) Markkina riskin ohella toinen suuri riskitekijä on yritysrisi, eli yhtiön taloudellinen menestys vaikuttaa poikkeuksetta osakkeen arvoon. Suurimmillaan yritysrisi on yhden osakkeen salkussa, jonka arvo vaihtelee yhden yhtiön menestyksen ja vastoinkäymisten mukaan. Kun salkun yritykset on valittu siten, että ne toimivat eri toimialoilla ja niiden tuloskehitys kulkee eri tahdissa talouden suhdannevaihteluiden mukaan, on yritysrisi pienennetty tehokkaasti. (Taloussanomien 2014 b)

Osakesalkkuihin kohdistuu lähes poikkeuksetta yritysrisi, joka vähenee hajauttamalla. Tavallisen sijoittajan näkökulmasta hajauttaminen tarkoittaa sitä, että salkun sisältö on verrattavissa arvopaperipörssin tarjontaan. Kun yritysrisi on poistettu tulee huomioida myös markkinariski, jota ei hajauttamalla voi poistaa. Vaikkei markkinariskiä voi poistaa, on suotavaa pyrkiä vähentämään sen vaikutusta. Tämä tarkoittaa lähinnä Suomen pörssin markkinariskiä, johon kohdistuva osakesalkku voidaan hajauttaa myös euroalueelle ja muuhun maailmaan. Sijoitusmarkkinoiden maailmanlaajuisuus ja yhtenäiset tekijät ovat muokanneet markkinoita siten, että muutokset ovat usein hyvin yhdensuuntaisia riippumatta asuinmaasta. Näin ollen hajauttamisen sijaan olisi suotavaa pohtia siirtymistä toimialahajautukseen, eli sijoitukset kohdistuvat eri toimialoihin eikä niinkään maantieteelliseen sijaintiin. (Anderson & Tuhkanen 2004, 109.)

Talletuksien korkoriskin hajauttaminen onnistuu tekemällä sijoituksia eripituisille ajanjaksoille ja eri aikoina. Tällöin korkosijoituksen tuotto muodostuu vallitsevan korkotason mukaan eikä se näin ollen ole kiinni yhden hetken tilanteesta. Tällaisen korkosijoituksen korkoriski ja tuoton muodostuminen poikkeavat huomattavasti yhden määräaikaissijoituksen vastaavista arvoista. (Anderson & Tuhkanen 2004, 110.)

Rahamarkkinainstrumentteja ja joukkolainasijoituksia ei tarvitse hajauttaa, kun kyseessä on kaikkein korkeimmalle luokitellut paperit. Rahastosijoittaminen puolestaan on aina hajautettua sijoittamista ja hajauttaminen on aina rahastosijoittamisen peruslähtökohta. (Anderson & Tuhkanen 2004, 112.)

2.4 Sijoituskäyttäytyminen

Säästäjä voi hyvinkin vaurastua sijoittamalla, kun pitää mielessä muutaman ohjeen. Jokaisesta talousuutisesta ei tulisi hermostua, vaikka uutisen aihe olisikin lähellä omia sijoituksia. Tulisi myös pitää mielessä hajauttamisen tärkeys, jotta markkinoiden nopeat muutokset eivät vaikuttaisi koko sijoitettuun pääomaan. (OP 2014 j.)

2.4.1 Markkinoiden tehokkuus

Markkinoiden tehokkuus vaikuttaa suuresti sijoituskäyttäytymiseen eli usein kuluttaja kohtaa tilanteen, jossa jotain tuotetta saa halvemmalla kuin mihin on tottunut, mikä pätee myös sijoitusmaailmassa esimerkiksi osakemarkkinoilla. Tehokkailla markkinoilla helppo rahan tienäminen on todella epätodennäköistä (Knüpfer & Puttonen 2011, 161). Se kuinka tehokkaat markkinat ovat riippuu täysin siitä, minkälainen tieto hinnoista heijastuu. Heikosti tehokkailla markkinoilla osakkeiden hintoihin sisältyy historiallisia tietoja osakkeiden hinnoista, mistä ei ole rahanansainta tarkoituksessa yhtään hyötyä. Eli sijoittajat jotka pyrkivät ennustamaan tulevia tuottoja menneiden tuottojen mukaan tekevät turhaa työtä. (Knüpfer & Puttonen 2011, 165.)

Puolivahvasti tehokkailla markkinoilla nykyiset hinnat heijastavat kaiken tiedon historiallisista tuotoista ja niiden lisäksi julkisesti saatavilla olevan tiedon. Esimerkkinä analytiikkoraportit, tulosjulkistukset sekä suhdanne-ennusteet on tällaisilla markkinoilla jo hinnoiteltu. Tällaisilla markkinoilla kuitenkin tilinpäätöstietojen analysoinnista ei ole hyötyä, koska tilinpäätöstietojen avulla ei voida ennustaa tuottoja niiden julkisuuden vuoksi. (Knüpfer & Puttonen 2011, 165.)

Parhaillaan kun puhutaan vahvoista markkinoista, osakkeiden hintoihin sisältyy kaikki saatavilla oleva tieto eli tieto menneestä kurssikehityksestä, sisäpiirin tieto sekä kaikki muu julkinen tieto. Ideana tällaisessa tilanteessa on, että heti kun tulee tieto jostain yritykselle tärkeästä asiasta, se vaikuttaa hintoihin. Esimerkkinä voitaisiin sanoa, että hallitus pitää kokouksen niin vaikutus hintoihin on välitön eikä vasta päätösten julkaisemisen jälkeen. Vahvoilla markkinoilla ei edes sisäpiiritiedolla ei hyödyntää tuottojen maksimointia vaan kaikki sellainen tieto on jo hinnoiteltu. (Knüpfer & Puttonen 2011, 165.)

Markkinat eivät tule kuitenkaan tehokkaaksi itsestään vaan sijoittajien rahavainu, jatkuva halu voittaa markkinat ja halu olla muiden edellä saa aikaan tehokkaat markkinat. Jos taas markkinat ovat tehottomat, voidaan ajatella, että yksi ja sama tapa sijoittaa toimii usealle henkilölle ja vielä siten, että kaikki strategian käyttäjät voittavat markkinat. Jotta markkinat olisivat tehokkaat, kaikki lopettaisivat analyysin teon sekä tehottomuuksien etsimisen ja markkinat muuttuisivat takaisin tehottomiksi. (Knüpfner & Puttonen 2011, 167-168.)

2.4.2 Sijoituskäyttäytyminen Suomessa

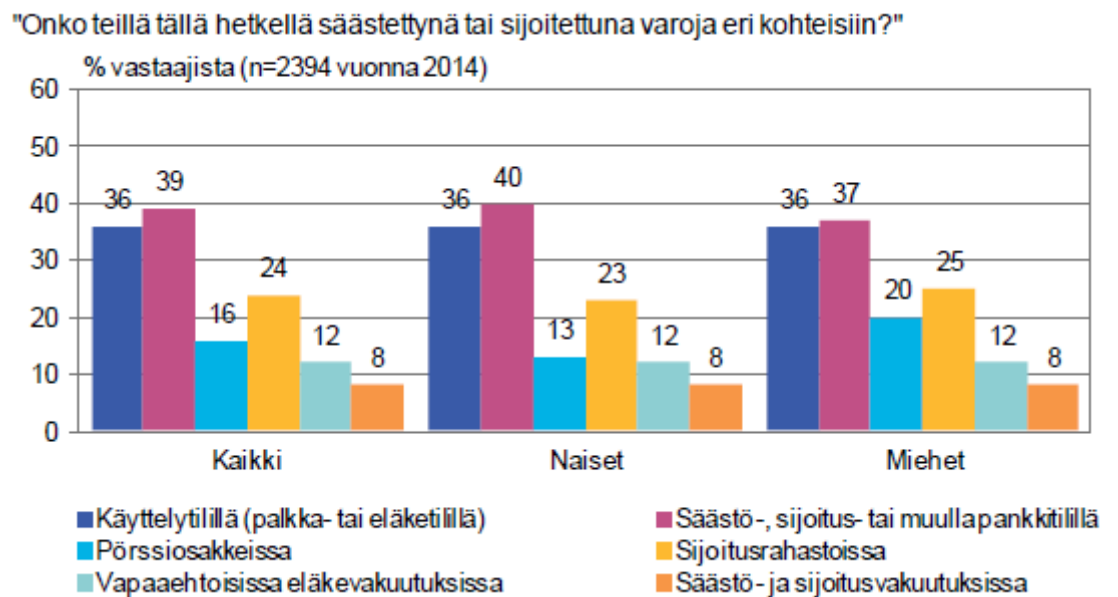
Finanssialan keskusliiton keväällä 2014 julkaiseman raportin mukaan suomalaisten kiinnostus säästämistä ja sijoittamista kohtaan on tällä hetkellä vahvaa. Varallisuuden kasvattaminen on lisännyt kiinnostusta kansan keskuudessa jo vuodesta 2004 lähtien. Vuoden 2014 keväällä jopa 61 prosentilla suomalaisista oli säästettynä tai sijoitettuna varoja johonkin kohteeseen. On myös huomioitavaa, että säästöjen ja sijoitusten hajautus eli varojen sijoittaminen useaan kohteeseen on selvästi lisääntynyt viime vuosina. Finanssialan Keskusliiton tutkimuksesta selvisi että noin 2,48 miljoonaa suomalaista säästää varoja ja sijoittaa niitä eteenpäin. Säästäjiä ja sijoittajia oli keskimääräisesti enemmän 60-64 -vuotiaiden ikäryhmässä kuin alle 28 -vuotiaissa. Tämä onkin selvitettävissä helposti sillä että monesti alle 28 -vuotiaat opiskelevat tai ovat juuri päässeet kiinni työelämään eikä ylimääräisiä sijoitettavia varoja löydy, toisin kuin yli 60 -vuotiaat jotka pääpiirteittäin ovat eläkkeellä ja useimmiten asunovelat ja muut omaisuusvelat on makseltu pois. (FKL 2014.)

Päätekijänä säästö- ja sijoituskohteiden kiinnostavuuden nousussa kotitalouksien kesken ovat varautuminen pahan päivän varalle sekä halu kasvattaa omaa varallisuutta, mikä onkin sijoittamisen perusta. Vaikka korkotasot säästö- ja sijoitustileillä ovat laskeneet huimista 10 prosentin lukemista yhden prosentin ympärille, selvisi tutkimuksesta että ne ovat edelleen suosituimpana säästömuotona. Jopa yli kolmannes ilmoitti säästövarojensa olevan käyttötilillä, mikä heijastaa suoraan kuluttajien turvallisuushakuisuuteen säästö- ja sijoituskohteiden valinnassa. Tämä on huono suunta, sillä jo päivittäisen turvallisuuden kannalta ei ole suotavaa pitää kaikkia varoja käyttötilillä, koska useimmilla kansalaisilla on nykypäivänä pankkikortti, joka on liitetty käyttötiliin. Vääriin käsiin joutuessa pankkikortilla voidaan saada suuriakin tuhoja aikaan. Toisaalta taas tämän hetken huonon korkotilanteen vuoksi tilisäästäminen / sijoitta-

minen on huono vaihtoehto, sillä korkotuotosta perittävä lähdevero yhdistettynä rahan arvon laskuun voi syödä tuoton lähes kokonaan. (FKL 2014.)

Siinä missä tili sijoitukset ovat kasvaneet suosiota, on myös rahastosäästämisen suosio on lisääntynyt selvästi viime vuosien aikana. Rahastot on suosituin sijoitusmuoto pankkitalletusten jälkeen, ja niiden osuus on kasvanut lähes neljännekseen sijoittajista. Pörssiosakkeissa sijoituksia oli noin 16 prosentilla sijoittajista ja säästäjistä. (FKL 2014.) Nämä luvut vahvistavat entisestään suomalaisten sijoituskäyttäytymistä turvallisuushakuisuuden osalta sillä mitä enemmän kohteessa on riskiä sitä vähemmän siihen on sijoitettu. Alle kymmenen prosentin osuuksiin jäivät säästö- ja sijoitusvakuutukset kahdeksan prosentin osuudellaan. (FKL 2014.)

Kuvio 1 kertoo kuinka säästöt ja sijoitukset hajautuvat.

Kuvio 1. Naiset ja miehet säästäjinä ja sijoittajina (FKL 2014.)

Ainakaan tämän tutkimuksen myötä tehdyn kuvion 1 perusteella ei voida sanoa että miesten ja naisten sijoituskäyttäytyminen poikkeaisi suuresti toisistaan. Suurin ero tulee osakesijoituksiin, joissa miehet ovat olleet aktiivisempia. Säästötilitalletuksissa naiset ovat olleet hieman aktiivisempia, mutta muuten varojen hajautus on ollut lähes identtistä.

Voidaan todeta, että sijoittajien mahdollisuus hajauttamiseen on parantunut merkittävästi viimeisen 20 vuoden aikana. Mielenkiintoisen tästä tekee kuitenkin se, että samalla kun rahoitusmarkkinat ovat monipuolistuneet, sijoitustuotteiden valikoima

on noussut kasvuun ja talletustilien tuotosta on aloitettu perimään veroa, kotitalouksien pankkitalletusten määrä on silti ollut kasvussa. Olemattomista tuotoista huolimatta erilaiset käyttö- ja säästötilit ovat säilyttäneet suosionsa verrattaessa muihin säästö- ja sijoitus tuotteisiin. (Knüpfer & Puttonen 2011, 64 - 65.)

Teorioiden mukaan sijoittajat käyttäytyvät rationaalisella tavalla, mutta todellisuudessa sijoittajat käyttäytyvät usein aivan toisella, epärationaalisella tavalla. On mielenkiintoista havaita, että sijoittajien todellisesta käyttäytymisestä on tutkimuksia vasta aivan viime vuosilta ja kahdesta maasta, Suomesta ja Yhdysvalloista. (Knüpfer & Puttonen 2011, 66.)

Suomalaiset rahoitusmarkkinat toimivat selvästi paremmin ja markkinaehtoisemmin kuin aiemmin ja merkittävimpana muutoksena viime vuosikymmeninä on ollut markkinoidemme avaaminen kansainväliselle kilpailulle. Markkinoiden muutos ja eurooppalaiset yhtenäistämisaatimukset ovat edellyttäneet ajatustapojen muutosta suomalaisilta sijoittajilta. (Knüpfer & Puttonen 2011, 67.)

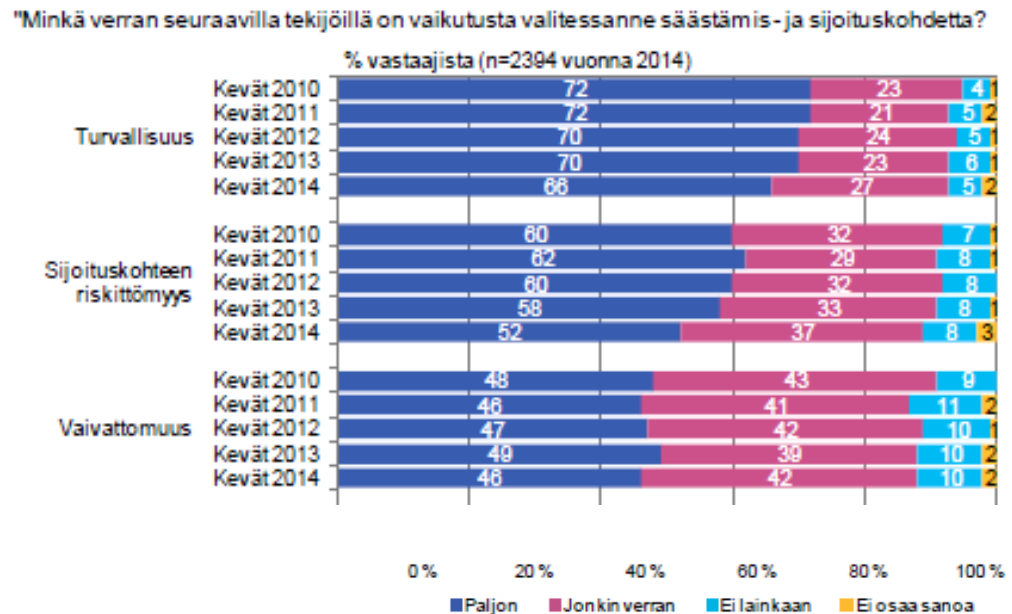
2.4.3 Säästö- ja sijoituskohteen valintakriteerit

Finanssialan keskusliiton kevään 2014 julkaiseman raportin mukaan turvallisuus on tärkein kriteeri suomalaisten keskuudessa sijoituskohtetta valittaessa. Toiseksi eniten arvostetaan sijoituskohteen riskittömyyttä, joka on lähellä käsitettä turvallisuus. Kolmanneksi tärkeimmäksi valintakriteeriksi osoittautui vaivattomuus. Vain pieni osa suomalaisista sijoittajista on ammattimaisia. Aikaa tai motivaatiota ei monesti riitä seuraamaan sijoitusten kulkua päivittäin, mikä taas on tärkeää, jos sijoituksena on riskiltään korkeampi tuote. (FKL 2014.)

Näiden kolmen suurimman valintakriteerin jälkeen merkittävimmiksi suomalaisten keskuudessa osoittautui mm. eläkevuosiin varautumisen merkitys, rahaksi muuttamisen helppous ja tuoton merkitys sekä eettiset ja ekologiset kriteerit. Tutkimuksesta selvisi että säästö- ja sijoituskohteen valintakriteerien merkitys kasvaa vastaajan iäkäännyessä. Eläketurva, turvallisuus ja riskittömyys ovat merkityksellisimpiä 50-65 -vuotiaille kun taas 45-49 -vuotiaat arvostavat tuottoa, verottomuutta ja rahaksi muuttamisen helppoutta. On myös huomioitava, että keskimääräistä suurempi osuus yli 60

vuotiaista sanoi myös eettisyyden ja ekologisuuden sekä sijoitusajan vaikuttavan sijoituskohteen valintaan. (FKL 2014.)

Kuvio 2 kertoo erilaisten tekijöiden vaikutuksesta säästämis- ja sijoituskohteen valinnassa.

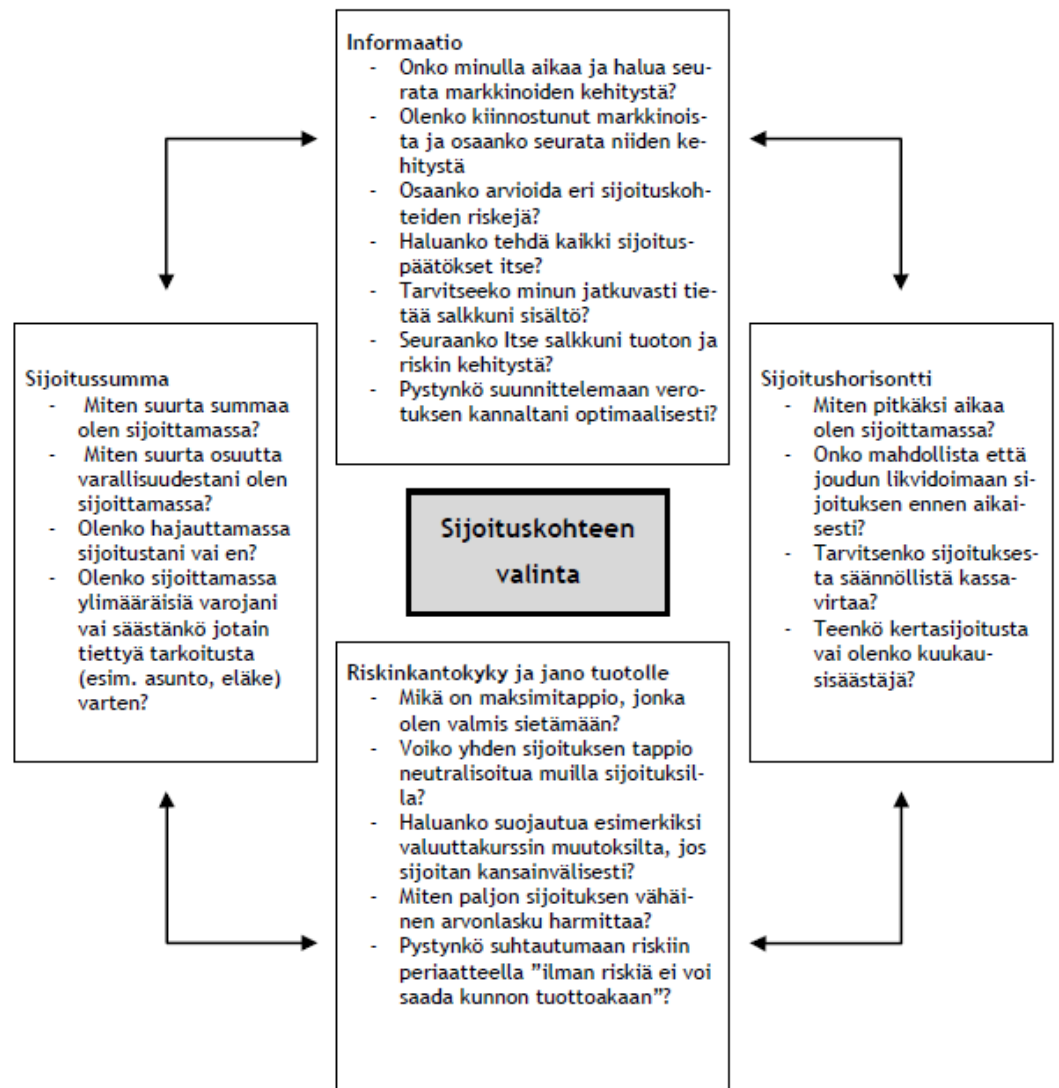

Kuvio 2. Minkä verran seuraavilla tekijöillä on vaikutusta valitessanne säästämis- ja sijoituskohtetta? (FKL 2014.)

Kuvio 2 kertoo vuoden 2014 kevään tutkimuksen pohjalta kolme merkittävintä kriteeriä sijoituskohteen valinnassa suomalaisten keskuudessa. Kriteerit ovat olleet turvallisuus, riskittömyys sekä vaivattomuus. Kuvioista voidaan tulkita että turvallisuuden arvostus on hieman laskenut arvoaan miesten keskuudessa, kun taas naisten osalta se on kasvattanut suosiotaan. Sijoituskohteen riskittömyyden arvostuksessa on käynyt samanlainen ilmiö kuin turvallisuuden kohdalla eli miehet eivät ole enää arvostaneet sitä niin paljon kuin ennen, kun taas naisten osalta kannatus on noussut. Vaivattomuuden arvostus on pysynyt lähes ennallaan niin miesten kuin naisten keskuudessa.

Nykyisin suomalaisella sijoittajalla on käytössään laajat valikoimat niin säästö- kuin sijoitusasioissa sukanvarsitalletuksesta osakesijoituksiin. Tämä monipuolisuus sijoitusvaihtoehtoisissa edellyttää sijoittajalta entistä enemmän asiantuntemusta, jotta olisi mahdollista vertailla eri vaihtoehtojen hyvät ja huonot puolet. Vaikka sijoitustuotteita on tullut runsaasti lisää voidaan todeta, että sijoitustoiminnan peruskysymykset eivät

ole muuttuneet mitenkään. Kysymyksiin vastaaminen helpottaa sijoittajaa valinnassa ja samalla eliminoi sijoittajalle sopimattomat vaihtoehdot. (Repo & Puttonen 2011, 17.) Seuraavassa kuviossa on käyty läpi sijoittajan neljä tärkeintä kysymystä, joiden myötä selviää myös hyvin vastaus suomalaisten suosikkikriteereiden kannalta sopivan sijoituskohteen valintaan.

Kuvio 3. Sijoittajan neljä tärkeintä kysymystä . (Repo & Puttonen 2011, 18.)

Kuvio 3 kertoo neljä tärkeintä aihetta, joita sijoittajan tulisi pohtia helpottaakseen sopivan sijoituskohteen valintaa. Sijoitussumma, riskinkantokyky ja tuottohakuisuus, sijoitushorisontti eli sijoitusaika sekä informaatio eli mahdollisuus ja halu seurata markkinoiden kehitystä. Nämä tekijät yhdessä helpottavat huomattavasti sopivan sijoituskohteen valinnassa.

Sijoitettavan summan suuruus vaikuttaa paljon sijoittamisessa. Esimerkiksi jos kyseessä on pieni summa, on sijoituksen hajauttaminen turhan kallista saatuihin hyötyihin nähden. Sijoitettavan summan suuruuden osuuden kasvaessa sijoittajan varallisuudesta taas lisää varmasti sijoittajan riskin hajauttamisen tärkeyttä. Sijoitushorisontti on yksinkertaisuudestaan huolimatta tärkeä päätösmuuttaja. Lyhyttä ja pitkää aikaväliä voidaan verrata sijoitusmaailmassa meklarin työpäivänä tehtävistä muutaman tunnin välisistä muutoksista eläkesäästäjän kymmeneen vuosiin. Sijoitushorisontin ratkaisee sijoitustoiminnan tavoite ja riskinkantokyky. Kun tavoite on selvä on tärkeää pohtia sitä, onko mitenkään mahdollista, että sijoitus joudutaan muuttamaan rahaksi ennen sovittua ajankohtaa. (Repo & Puttonen 2011, 19,21.)

Vaivattomuuden merkittävyys suomalaisten sijoittajien valintakriteereissä selviää informaation kautta, eli onko sijoittaja valmis seuraamaan sijoitusmarkkinoita aktiivisesti. Hyvät sijoittajat ovat taitavia hankkimaan ja käsittelemään informaatiota. Maailma monimutkaistuu jatkuvasti ja voidaan jo puhua informaatiotulvasta, jossa analytiikot erikoistuvat yhä pienempiin osa-alueisiin. Kun vaivattomuus sijoituksissa on tärkeää tulee sijoittajan punnita seuraavia kysymyksiä: Osaanko verrata eri sijoituskohteiden tuottoja ja riskejä? Ehdinkö seurata markkinoiden kehitystä? Olenko kiinnostunut markkinoista? Seuraanko itse sijoitussalkkuni tuoton ja riskin kehitystä? Näiden kysymysten avulla sijoittaja pystyy itsekin toteamaan hoitaako hän kaikki tai ainakin osan sijoituspäätöksistä itse vai antaako varojensa hoidon ammattilaisen hoitettavaksi. (Repo & Puttonen 2011, 25.)

2.5 Sijoittaminen ja verotus

Sijoittamisen pääidea on vaurastuminen ja tärkeintä on lopulta käteen jäävä tuotto. Erilaisten palkkioiden lisäksi keskeinen sijoittamisen kustannus on verotus. Useimmiten verotusta tarkastellaan keväällä edellisen vuoden veroilmoituksen muodossa, mutta sijoittajan on hyvä tiedostaa veroseuraamukset myös etukäteen. Jatkuvasti päivittyvä verolainsäädäntö vaikuttaa lähes poikkeuksetta sijoittajan päätöksentekoon. (Sijoittajan vero-opas 2014, 3.)

2.5.1 Verosuunnittelu

Kun tärkeintä on käteen jäävä tuotto täytyy sijoittajan tehdä huolellisesti verosuunnittelu. Verosuunnittelu tulisi aina tehdä etukäteen ja olisi suotavaa käyttää asiantuntijan apua. Verotuksessa on kyse lakien tulkinnasta. Kuitenkaan verotuksen rooli ei saisi olla kaikkein merkittävin sijoituskohdetta valittaessa, koska esimerkiksi osakekauppa verotuksellisesti ajateltuna mahdollisimman pienen myyntivoiton vero-osuuden tavoittelu tarkoittaisi kalliilla ostamista ja halvalla myymistä. (Sijoittajan vero-opas 2014, 44-45.)

Kauppojen ajoitus on erittäin tärkeää sillä verotuksessa omaisuuden myymisen ja hankkimisen ajat ovat tärkeitä, koska niiden perusteella lasketaan myyntivoitot sekä myyntitappiot. Tästä johtuen verotusta varten tulisi säilyttää tositteet, joista selviää omaisuuden hankinta-ajankohta ja hankintahinta. (Sijoittajan vero-opas 2014, 44-45.)

Hyvänä esimerkkinä osakkeiden hankintahinnan alentamiselle toimii edestakaiset osakekaupat. Tämä tarkoittaa sitä että osakesijoittaja myy ja ostaa saman yhtiön osakkeita tarkoituksenmukaisesti lyhyellä aikavälillä. Tappiolla myyminen ja nopea takaisinosto voi alentaa salkussa olevien osakkeiden hankintahintaa. Tällainen toiminta mahdollistaa tappioiden vähentämisen myyntivoitoista, mikä näkyy maksettavien verojen summan alentumisena. Tällaista toimintaa harrastaessa tulee kuitenkin olla varovainen, sillä verottaja voi helposti tulkita kaupat veronkierroksi. Edestakaisten kauppojen väliin tulisi jättää pari päivää, joiden aikana osakkeen kurssi on ollut avoimesti markkinoiden määrättävissä pörssissä. (Sijoittajan vero-opas 2014, 44-45.)

2.5.2 Myyntivoiton ja -tappion verotus

Kun omaisuutta myydään syntyy joko myyntivoittoa tai myyntitappiota. Kun omaisuuden myyntihinta on korkeampi kuin sen hankintahinta syntyy myyntivoittoa. Kun taas omaisuus luovutetaan hankintahintaa halvemmalla hinnalla syntyy myyntitappiota. (Sijoittajan vero-opas 2014, 25.)

Veroilmoituksessa myyntivoitot on ilmaistu pääomatulona, joka on useiden kauppojen tai muun luovutuksen summa. Myyntivoitto on verotuksellisesti samanlainen kuin muutkin pääomatulot. Myyntivoitot ja muut pääomatulot lisätään toisiinsa ja verotet-

tavasta osuudesta menee veroa 30 % 40 000 euroon saakka ja 32 % tämän yli menevältä osalta. (Sijoittajan vero-opas 2014, 25.)

Kun vuoden aikana myydyn omaisuuden tai arvopaperien yhteenlasketut myyntihinnat ovat enintään 1000 euroa, voitto on verovapaa riippumatta siitä, miten hyvällä voitolla sijoittaja on myynnin tehnyt. (Sijoittajan vero-opas 2014, 25.)

Omaisuuden myynnistä syntyvät myynti- eli luovutustappiot luokitellaan verotuksessa vähennyskelpoisiksi, mutta pelkästään myynti- eli luovutusvoitoista. Vuoden 2010 jälkeen syntyneet myyntitappiot on ollut mahdollista vähentää tappion syntymisvuonna tai seuraavan viiden vuoden aikana. Vähentämisessä on huomioitava että myyntitappioita ei voi vähentää muista pääomatuloista eikä tappioiden vähentämistä voi siirtää puolisolle. Myyntitappiot tulee ilmoittaa sen vuoden veroilmoituksessa, jolloin tappio on syntynyt ja tappiot tulee vähentää vanhimmasta päästä. (Sijoittajan vero-opas 2014, 27.)

2.5.3 Sijoituskohteen tuoton verotus

Jokaisen sijoituskohteen tuotto on verotettu omalla tavalla. Yksinkertaisimmillaan talletusten ja joukkovelkakirjalainojen korkotuotoista peritään lähdeverolain mukainen lähdevero. Tämä vero on lopullinen kertaluonteinen vero, joka pidätetään jokaisen yksityishenkilön ja kuolinpesän korkotulosta. Lähdeveron suuruus on vuonna 2014 30 prosenttia ja perintä kohdistuu vain Suomessa olevaan pankkiin tai pankin sivukonttoriin tehdylle talletukselle tai Suomessa liikkeelle laskettuun joukkovelkakirjalainaan. Koron saajan marginaalivero ei vaikuta sijoituksen tuottoon, koska lähdevero on suhteellinen ja lopullinen. Tästä johtuen lähdeveron alaisista sijoituksista saaduista tuotoista ei voida vähentää tulon hankkimisesta aiheutuneita kuluja tai luovutustappioita. (Kontkanen 2009, 137.)

Tuotto-osuuden korko on ollut toistaiseksi verovapaata 1500 euroon saakka, jonka ylittävä osa on 70 prosenttisesti verotettavaa pääomatuloa ja 30 prosenttisesti verovapaata aina 40 000 euroon saakka. Tämän ylittävältä osalta verovelvollisesta pääomatulosta peritään 32 prosentin vero. (OP 2014 k.)

Osingosta 85 prosenttia on veronalaista pääomatuloa ja loppu verovapaata, kun julkisesti noteerattu yhtiö jakaa osinkoa yksityishenkilölle. Mikäli osinkoa jakaa jokin muu

kuin julkisesti noteerattu yhtiö, tulee veronalaiseksi pääomatuloksi 25 prosenttia osingosta ja loppu on verovapaata siltä osin kuin maksetun osingon määrä vastaa enintään osakkeiden matemaattiselle arvolle laskettua 8 prosentin vuotuista tuottoa. Jos tällaiset osingot ylittävät 150 000 euron rajan, ylimenevä osa on 85 prosenttisesti veronalaista pääomatuloa ja loppuosalta verovapaata. Jos osinko olisi yli 8 prosenttia osakkeen matemaattisesta arvosta, verotettaisiin ylimenevää osaa 75 prosenttisesti pääomatulona ja loppuosa olisi verovapaata. (Vero 2014 a.)

Rahasto-osuuksien vuosittainen tuotto on omistajalle verollista pääomatuloa. Voitto-osuuksista pidätettävä vero on huomioitu jo niiden maksamisen yhteydessä eli rahastosijoittajan ei tarvitse ilmoittaa tuottoja veroilmoituksessa. Sekä kotimaiset että ulkomaiset sijoitusrahaston voitto-osuudet ovat Suomessa verotettavaa pääomatuloa. Huomioitavaa rahasto-osuuksien verotuksessa on se, että se riippuu täysin siitä onko kyseessä tuottorahasto vai kasvurahasto. Tuottorahaston voitto-osuuden verotus on siis vuotuista mutta kasvurahaston voitto lisätään rahaston pääomaan eli sijoittajan saama tuotto tuleekin verotettavaksi vasta myynnin yhteydessä. (Kontkanen 2009, 138) Osuuksien myyntivoitto lasketaan myös pääomatuloksi, 30 prosenttia 40 000 euroon saakka ja 32 prosenttia sen ylimenevältä osalta. (Vero 2014 b.)

Sijoitusvakuutukset taas voivat olla joko takuutuottoisia tai sijoitussidonnaisia. Sijoitusvakuutusten tuotto on veronalaista pääomatuloa eli 30 prosenttia aina 40 000 euroon saakka ja 32 prosenttia sen ylimenevältä osalta. Vakuutusmaksuja ei voi vähentää verotuksessa ja sijoitusvakuutuksen tuottoa verotetaan vasta kun vakuutus päättyy eli vasta useamman vuoden päästä hankinnasta. (Kontkanen 2009, 137-139.)

Verotuksen kannalta johdannaiset ovat haastavia instrumentteja, sillä instrumentteja on paljon ja niitä tulee kokoajan lisää. Verotus riippuukin täysin minkälainen instrumentti on kyseessä ja kuinka pitkäksi aikaa sijoitus on voimassa. (Tampereen yliopisto 2014.)

2.5.4 Sijoituskohteesta luopuminen

Sijoituskohteesta luovuttaessa yksityishenkilö saa vähentää myyntihinnasta omaisuuden todellisen hankintahinnan tai hankintameno-olettaman. Todellista hankintahintaa käytetään vain silloin kun se on suurempi kuin hankintameno-olettama. Välityspalk-

kiot ja leima- ja varainsiirtoverot ovat esimerkkejä myynnistä aiheutuvista kuluista. Hankintameno-olettama määräytyy ajan mukaan eli kun omaisuus on omistettu yli 10 vuotta, olettamaksi lasketaan 40 prosenttia myyntihinnasta. Kun omaisuus on omistettu alle 10 vuotta, olettamaksi lasketaan 20 prosenttia myyntihinnasta. Kun hankintameno-olettamaa käytetään tulee huomioida, että muut kulut jätetään vähentämättä. Osakekaupoissa eri aikoina hankitut saman yhtiön osakkeet hankaloittavat myyntivoittojen verotusta. Tähän kaupankäyntiin onkin sovellettu niin sanottua "FIFO-periaatetta, first-in-first-out", eli ensiksi myytäväksi tulkitaan aina kauimmin omistuksessa olleet osakkeet. (Kallunki, Martikainen & Niemelä 2007, 50.)

Sijoituskohteittain ajateltuna OP-ryhmän tarjoama tuotto-osuus on yksinkertaisimmasta päästä, kun kyse on sijoituskohteesta luopumisesta. Nykyisellään tuotto-osuuden vuotuinen korko on yksityishenkilölle verovapaata tuloa aina 1500 euroon saakka. Tämän rajan ylimentä osalta peritään normaalin verokannan mukaisesti pääomatuloveroa. Tuotto-osuuden verotukseen on tosin kaavailtu muutoksia lähitulevaisuudessa. Tuotto-osuuden korko on nykyisen verosääntelyn mukaan yksityishenkilölle verovapaata tuloa 1500 euroon saakka, mutta verotus voi muuttua. (OP 2014 a.)

Osakkeen myyntivoiton tai -tappion määrä selviää, kun lasketaan myyntihinnan ja hankintahinnan erotus. Osakkeen myynnistä aiheutuva myyntivoitto verotetaan aina pääomatulona. Veroprosentti on tällöin 30 %, ja yli 40 000 euron pääomatuloista 32 %. Myyntihinnasta saa vähentää hankkimiskulut, eli esimerkiksi pankkien perimät toimitusmaksut. Mikäli osakkeen myynnistä aiheutuu myyntitappiota, voi sitä vähentää samana vuonna tai viitenä seuraavana mahdollisista tulevista myyntivoitoista. (Vero 2014 c.)

Sijoitusrahastojen myyntivoitto verotetaan samankaltaisesti kuin tuottorahastojen vuotuinen tuotto eli tulo on verotettavaa pääomatuloa yleisen verokannan mukaan. Sijoitusrahastoissa poikkeavaa on vain rahaston tyyppi, eli jos kyseessä on kasvurahasto, tuotto verotetaan vasta myynnin yhteydessä. (Vero 2014 b.)

OP-sijoitusvakuutus on verotuksellisesti ajateltuna tehokasvaihtoehto esimerkiksi suoraan rahastosijoitukseen verrattuna. Tuotto verotetaan pääomatulona vasta vakuutuksen päättymisen yhteydessä. Kun sijoituskohteet on valittu hyvin, tuotto kerryttää lisätuottoa koko säästöajan. Kun koko pääoma on nostettu, verotetaan nostettua tuottoa pääomatulona. Kun taas sopimusajan aikana tehdään nosto, katsotaan se

verotuksellisesti kohdistuvan vain pääomaan. OP-sijoitusvakuutuksen päättyessä verotus riippuu siitä, kenelle säästösumma maksetaan. Vakuutuksen tuotto on verotettavaa pääomatuloa, olipa saaja vakuutuksenottaja itse vai lahjoituksen saaja. Pääoma taas on verotonta, kun se maksetaan vakuutuksenottajalle itselleen. (OP 2014 n.)

Johdannaisinstrumenttien verotus on haastavaa niiden laajan valikoiman vuoksi. Pääpiirteittäin voidaan kuitenkin mainita, että kun kaupankäynnin markkinapaikkana on pörssi, sovelletaan yleistä luovutusvoittoverotusta koskevia säännöksiä. Tämä koskee pääosin optioiden ja termiinien verotusta. Huomioitavaa on kuitenkin se, että voittoa laskettaessa ei vähennetä hankintameno-olettamaa. (Vero 2014 d.)

3 OP PALVELUNTARJOAJANA

Op-ryhmä palveluntarjoajana on pörssinoteerattu finanssipalvelukonserni, joka tarjoaa asiakkailleen palveluita päivittäisistä pankkipalveluista lähtien yksilöityyn varainhoitopalveluun. Konserni palvelee niin yritysasiakkaita kuin henkilöasiakkaita sijoitusneuvoilla ja omaisuudenhoitopalvelulla.

Liiketoiminnan alue varallisuudenhoito voidaan jakaa kolmeen eri kategoriaan:

- 1) OP-ryhmän henkivakuuttamisen laajaan tuotevalikoimaan kuuluvat OP-Henkivakuutus Oy:n ja Aurum Sijoitusvakuutus Oy:n eläkevakuutukset, säästö- ja sijoitusvakuutukset sekä riskihenkivakuutukset ja lisäksi yrityksille suunnatut kapitalisaatiosopimukset. Laajan palveluverkoston ja kattavan tuotevalikoiman tavoitteena on asiakaslähtöinen palvelu. Vakavarainen ja asiakkaiden omistama ryhmä mahdollistaa asiakkaalle turvalliset ja tuottoisat henkivakuutustuotteet.
- 2) Rahastot tarjoaa OP-Rahastoyhtiö Oy, jonka tavoitteena on löytää ratkaisut asiakkaiden säästämisen ja sijoittamistarpeisiin parhaiten sopivat rahastotuotteet. Pääosin Op-sijoitusrahastojen salkkuja hoitaa Pohjola Varainhoito Oy, joka on markkinajohtaja instituutioiden varainhoidossa Suomessa. Osassa rahastoja salkunhoito on ulkoistettu kansainvälisille yhteistyökumppaneille.
- 3) Private Banking on sopimusperusteista varallisuudenhoitoa, jota tarjoaa osuuspankkien OP-Private-yksiköt. Private Banking -sopimus tarjoaa asiakkaalle kokonaisvaltaista ja yksilöllistä palvelua niin OP-ryhmän kuin sen ulkopuolisten yhteistyökumppaneiden tuote- ja palvelutarjonnan kautta. Varallisuudenhoiton palvelumalleina Private Bankingissa ovat täyden valtakirjan omaisuudenhoito ja sijoituskonsultointi. Eli käytännössä asiakkaan on mahdollista luottaa varojensa hoito täysin ammattilaisen käsiin.

(OP 2014 i.)

3.1 Sijoittamiseen vaikuttava lainsäädäntö

Pankkien tarjoamia sijoituspalveluita säätelee useat eri lakisäännökset. Niiden tarkoituksena on turvata asiakkaiden sijoitukset sekä pitää huoli siitä, että kilpailu eri sijoituspalveluita tarjoavien yritysten välillä on oikeudenmukaista. Merkittävimmät lait koskien tuotto-osuutta, rahastoja, osakkeita, ETF:iä, johdannaisia, joukkolainoja sekä sijoitusvakuutuksia ovat:

- Sijoituspalvelulaki 14.12.2012/747 eli SipaL
- Sijoitusrahastolaki 29.1.1999/48 eli SijRahL
- Arvopaperimarkkinalaki 26.5.1989/495 eli AML
- Kuluttajansuojalaki 20.1.1978/38 eli KuluttajansuojaL
- Rahoitusvälineiden markkinat- direktiivi eli MiFID.

Sijoitustuotteita koskevat markkinointisäännökset eri lakipykälissä ovat eri tavalla muotoiltuja, mutta lähtökohtaisesti kaikissa yleislausekkeissa kielletään hyvän tavan vastainen tai muutoin sopimaton menettely. Lisäksi niihin kaikkiin on lisätty totuudenvastainen tai harhaanjohtavien tietojen antamista koskeva kielto. Yleislausekkeiden rikkomisesta saattaa seurata kielto jatkaa tai uudistaa lain vastaista markkinointia. Kiellon tehosteeksi voidaan asettaa uhkasakko. (Hoppu 2004, 127.)

3.1.1 Luottolaitoslaki

Pankkitoiminnan sääntelyn perustan muodostaa laki luottolaitosten toiminnasta, jonka juuret yltävät aina vuoteen 1993. Laki uudistettiin kuitenkin täysin vuoden 2007 alussa vakavaraisuusjärjestelmän uudistuksen vuoksi. Tämä uudistus koski kuitenkin pääosin vain vakavaraisuuden sääntelyä. Luottolaitoslaki säätelee kaikkea sellaista liiketoimintaa, jossa yleisöltä vastaanotetaan takaisinmaksettavia varoja sekä tarjotaan luottoja tai rahoitusta, harjoitetaan yleistä maksujenvälitystä tai lasketaan liikkeeseen sähköistä rahaa. Normaalisti luottolaitosten toiminnan tunnistaa siitä että varat hankitaan yleisöltä ja rahoitus myönnetään oman taseen kautta. (Kontkanen 2009, 26.)

Tasavallan Presidentin Sauli Niinistön vahvistamana uusi laki luottolaitostoiminnasta tuli voimaan elokuun 2014 aikana. Lain myötä pankeilta vaaditaan aiempaa parempaa ydinpääomaa riskien kattamiseksi. Riskit pitävät sisällään osake-, osuus- tai peruspää-

oman ja jakamattomat voittovarot. Vaatimukset pankin sisäisessä toiminnassa kuten palkitsemisessa, hallinto- ja ohjausjärjestelmissä muuttuivat aiempaa yksityiskohtaisemmiksi. (Valtiovarainministeriö 2014 a.)

Tämän lain myötä Finanssivalvonnan oikeudet valvonnassa kasvoivat merkittävästi. Finanssivalvonta sai lisäoikeuksia määrätä hallinnollisia seuraamuksia pankeille säännösten rikkomisesta. Oikeuksien kasvaessa lakimuutokset kuitenkin siirsivät vastuuta entistä enemmän Euroopan keskuspankille. Finanssivalvonta hoitaa sille määrättyjä tehtäviä ainoastaan silloin kun niitä ei ole asetuksen mukaisesti siirretty Euroopan keskuspankille. Suurimpien pankkiryhmien, kuten OP, Nordea, Danske Bank, valvonta siirtyi syksyn 2014 aikana Euroopan keskuspankin vastuulle. (Valtiovarainministeriö 2014 b, Valtioneuvosto 2014.)

3.1.2 Sijoituspalveluita tarjoavia koskeva lainsäädäntö

Suomessa sijoituspalvelua saa tarjota toimiluvan saanut yritys sekä ulkomainen yritys. Suomessa finanssivalvonta myöntää hakemuksesta toimiluvan sijoituspalvelun tarjoamiseen. Ulkomainen ETA-sijoituspalveluyritys voi perustaa sivuliikkeen Suomeen ulkomaisen ETA-valvontaviranomaisen ilmoitettua sivuliikkeen perustamisesta Finanssivalvonnalle. (Finlex 2014 a, viitattu 20.7.2014)

Oikeaoppinen markkinointitapa on määritelty niin arvopaperimarkkina- kuin kuluttajansuojalaissa. AML 2 luvun 1 §:n 1 momentti määrää ettei arvopapereita saa markkinoida tai hankkia elinkeinotoiminnassa antamalla totuudenvastaisia tai harhaanjohtavia tietoja taikka käyttämällä hyvän tavan vastaista tai muuten sopimatonta menettelyä. Myös kuluttajansuojalaki turvaa sijoittajan aseman 2 luvun 1 §:n mukaisesti lähes vastaavin sanoin. Lakien esitöissä ei ole tarkempaa kuvausta sopimattomasta menettelystä, mutta hyvänä esimerkkinä käy kylkiäistuotteet/palvelut, jotka eivät liity itse arvopapereihin vaan niitä käytetään täysin myynninedistämiskeinona. (Karjalainen, Laurila & Parkkonen 2005, 49 - 52, Finlex 2014 b.)

Yllämainitun yleislausekkeen mukaan markkinointi ei siis saa olla sopimatonta kuluttajien kannalta. Markkinoinnin lainmukaisuutta arvioitaessa on lähtökohtana siis se seikka, mitä reaktioita ja vaikutuksia markkinoinnin voidaan ajatella herättävän kuluttajissa, joihin se kohdistuu. Tällöin voidaan ottaa huomioon myös ne erityispiirteet,

joita markkinoinnin kohderyhmällä on. Tärkeintä on se, millainen kokonaisvaikutelma markkinointitoimenpiteestä kuluttajille syntyy. Arvioitaessa markkinoinnista kuluttajille syntyvää kokonaisvaikutelmaa on huomioitava se että kuluttajat tutustuvat valtaosaan mainoksista nopeasti ja vain pintapuolisesti. Markkinoinnin lainmukaisuutta arvioitaessa ratkaisevaa on tällöin se vaikutelma, joka kuluttajalle syntyy ilman erikoistietoja nopeasti ja pinnallisesti tutustuessaan aiheeseen. (Hoppu 2004, 123.)

Tulevaisuuden näkymät ja tulosennusteet ovat merkittävä tekijä sijoittajalle sijoituskohdetta valittaessa. Tulevaisuuden näkymiä koskevat tiedonantovaatimukset on kuitenkin jätetty lainsäädännössä hyvin löyhiksi. Liikkeeseenlaskija voi niin halutessaan ja kyetessään esittää todella tarkkoja ja pitkälle meneviä tulevaisuuden näkymiä, mutta säännösten nojalla on mahdollista että liikkeellelaskija jättää tulevaisuudesta kertominen yleiselle tasolle. On ollut jopa tilanteita, joissa liikkeeseenlaskija on ilmoittanut, ettei se taloudellisen tilanteen epävarmuuden johdosta esitä ollenkaan tulevaisuuden näkymiä. Käytännössä siis liikkeeseenlaskija itse arvioi, missä laajuudessa, miltä osin ja miltä ajanjaksolta se tulevaisuudennäkymiään esittää. (Karjalainen, Laurila & Parkkonen 2005, 134.)

3.2 OP:n sijoittamisen tuotteet

OP-ryhmän viimeisimmän julkisen sijoitusstrategian mukaan OP on huomioinut tarjoamia tuotteita valikoidessaan maailmantalouden suuntauksat. Oletus on vielä vuoden 2013 loppupuolella ollut, että maailmantalous elpyy hitaasti ja kehittyvät markkinat pääsevät pikkuhiljaa kovempaan vauhtiin. (OP 2014 l.)

3.2.1 Tuotto-osuus

Tuotto-osuus on OP ryhmän yksi uusimmista ja ajankohtaisimmista sijoitustuotteista. Se tarjoaa asiakasomistajilleen ainutlaatuisen mahdollisuuden sijoittaa omaan pankkiin ja tätä myötä tukea entisestään pankin vakavaraisuutta. Vakavarainen ja menestyvä pankki tarjoaa asiakkaiden tarvitsemat palvelut ja edut mahdollisimman kilpailukykyisesti Tuotto-osuusanti julkaistiin vuoden 2014 keväällä ja Kainuussa tuotetta alettiin myydä huhtikuun ja toukokuun vaihteessa. Tuotto-

osuusannin määrä on rajoitettu ja pankki voi keskeyttää annin aikaisemmin, joten merkintä tähän tuotteeseen täytyy tehdä nopeasti. (OP 2014 a.)

Tuotto-osuus on pitkäaikainen sijoitus, jonka tavoitteena on saada tuntuva ja talletuksia parempi korkotuotto. Kevään 2014 julkaisun yhteydessä tuottotavoitteeksi on ilmoitettu 3,25% korkotuotto. Maksettavasta korosta päätetään vuosittain jälkikäteen. Tuotto-osuuden korko maksetaan pankin voitonjako-kelpoisesta ylijäämästä. Edellisen vuoden korko maksetaan kesäkuun alussa. (OP 2014 a.)

Tuotto-osuus on siis pitkäaikainen sijoituskohte ja jos talletetulle rahalle on tiedossa käyttökohde, tulee osuudet irtisanoa heti, sillä tuotto-osuuksien takaisinmaksuaika on 12 kuukautta irtisanomistilikauden päätyttyä. Kaikki tuotto-osuudet voidaan irtisanoa, kunhan määrä on jaollinen 100 eurolla. (OP 2014 a.)

Riskien kannalta tuotto-osuus on turvallinen sijoituskohte, mutta on kuitenkin huomioitava että tuotto-osuuksilla ei ole pääomaturvaa. Kuten edellä mainitsin sijoitetut varat kuitenkin vahvistavat pankin vakavaraisuutta mikä taas vähentää entisestään tämän sijoitustuotteen riskiä. Pankilla on oikeus kieltäytyä osuuksien palauttamisesta ja jos tilanne olisi niin huono, osuuspankilla olisi mahdollisuus jälkipalautukseen vielä viiden seuraavan tilinpäätöskauden ajan, jonka jälkeen oikeus jälkipalautukseen päättyy. Osuuspankin täytyisi olla todella huonossa tilassa useamman vuoden ajan, jotta tällainen tilanne olisi käytännössä mahdollista. (OP 2014 a.)

3.2.2 Rahastot

OP kerää säästäjiltä varoja, jotka se sijoittaa useisiin eri sijoituskohteisiin, jotka yhdessä muodostavat sijoitusrahaston. Kokonaisuudessaan rahasto jakaantuu keskenään yhtä suuriin rahasto-osuuksiin, jotka tuottavat yhtäläiset oikeudet rahastossa olevaan omaisuuteen. (Sijoitusrahasto-opas 2012, Pörssisäätiö, 6.) OP tarjoaa osake, indeksi ja korkorahastoja sekä yhdistelmärahastoja kuten OP-Rohkea. Vuonna 2014 OP tarjoaa yli 70 erilaista rahastovaihtoehtoa, joista löytyy jokaiselle sijoittajalle. (OP 2014 b.)

Sijoitusrahaston tuotto perustuu rahastoon sisältyvien sijoitusten tuottoihin eli korkoihin, osinkoihin sekä sijoituskohteiden arvonnousuihin tai -laskuihin. Yleisimmin

rahastot jaetaan tuoton kannalta ajateltuna tuotto-osuuksiin sekä kasvuosuuksiin. Tuotto-osuuksien omistajille jaetaan vuotuinen tuotto. Se määrä mitä tuottoa maksetaan vähentää rahasto-osuuden arvoa maksetun tuoton verran. Kasvuosuuden erona on se että tuottoa ei jaeta omistajille vaan se kasvattaa sijoitetun osuuden arvoa. (Sijoitusrahasto-opas 2012, Pörssisäätiö, 6.)

Sijoitusrahastojen riskit riippuvat täysin siitä, millaisiin sijoituskohteisiin varat on sijoitettu. Riskien vähentämiseksi sijoitusrahaston tulee sijoittaa useisiin eri kohteisiin, jotta onnistuneet sijoitukset korvaavat mahdollisia menetyksiä. Riskinottoa säädellään monin eri määräyksin, joiden tarkoituksena on estää liian suuret sijoitukset yksittäiseen sijoituskohteeseen. Pääpiireiltään sijoitusrahastojen riskinhallinta perustuu sijoituskohteiden hajauttamiseen eri yrityksiin ja myös ulkomaisiin sijoituskohteisiin. (Sijoitusrahasto-opas 2012, Pörssisäätiö, 6.)

Sijoitusrahaston tärkein etu on riskien hajauttaminen. Ostamalla rahasto-osuuksia sijoittaja hankkii automaattisesti rahaston sääntöjen puitteissa hajautetun sijoitussalkun. Rahasto-osuudet voi yleensä myös nopeasti ja helposti muuttaa rahaksi esimerkiksi OP:ssa nostettu summa siirtyy pankkitilille muutamassa päivässä. Sijoitusrahasto pystyy suurena sijoittajana yleensä käymään kauppaa pienemmin kustannuksin kuin yksityinen sijoittaja ja sijoitusrahastolta ei peritä veroa myyntivoitoista kuten yksityishenkilöiltä, joten se voi käydä kauppaa arvopapereilla maksamatta myyntivoitonveroa. (Sijoitusrahasto-opas 2012, Pörssisäätiö, 6.)

3.2.3 Osakkeet

Osakeyhtiössä omistajien yritykseen sijoittamat varat muodostavat osake-pääoman, joka jakautuu arvoltaan yhtä suuriin osiin osakkeiksi. Yhdelle osakkeelle tulevaa arvoa kutsutaan osakkeen nimellisarvoksi. Osakkeenomistajat saavat sijoittamaansa pääomaa vastaavan määrän osakkeita ja omistavat yrityksestä osuuden, joka vastaa heidän omistamiensa osakkeidensa määrää osakkeiden kokonaismäärästä. Perustamisen jälkeen osakeyhtiön on mahdollista kasvattaa eli korottaa osakepääomaa osakeannilla. (Opi osakkeet, NASDAQ OMX, 2011, 16.)

Aikaisemmin osakkeenomistajille jaettiin osakekirjoja todistuksina omistuksestaan, mutta nykyään on käytössä ns. arvo-osuusjärjestelmä, johon kaikki pörssiyritykset ovat

liittyneet. Tässä järjestelmässä sijoittajan omistamat pörssiyhtiöiden osakkeet kirjataan arvo-osuuksina arvo-osuustileille, jolloin erillisiä osakekirjoja ei tarvita. (Opi osakkeet, NASDAQ QMX, 2011, 16.)

Osakkeet sopivat korkeaa tuottoa hakevalle sijoittajalle, joka sietää myös markkinoiden heilahteluja. Osakkeet ovat pitkällä aikavälillä tuottavin sijoituskohteet. Tuotto koostuu osakkeen arvonnoususta sekä osingoista. Arvonnoususta saatava tuotto realisoituu vasta osakkeiden myynnin yhteydessä. Tuotto on positiivinen, jos osakkeen myyntihinta on ostohintaa suurempi. Tällöin puhutaan myyntivoitosta. Toisaalta taas tuotto voi olla negatiivinen kun myyntihinta jää alle ostohinnan, jolloin puhutaan myyntitappiosta. Osingon määrä taas ilmoitetaan yleensä rahassa yhtä osaketta kohden tai prosentteina osakkeen nimellisarvosta. (Opi osakkeet, NASDAQ QMX, 2011, 98 - 100.)

Osakesijoittaminen on melko riskialtista, sillä osakekurssit muuttuvat usein. Kuitenkin sijoittajan on katsottava tulevaisuuteen, sillä tuotto on riippuvainen yrityksen pitkäaikaisesta menestyksestä. Osakkeenomistajien tuotot ovat siis täysin riippuvaisia yrityksen menestyksestä. Osingonmaksu on mahdollista vain yhtiön voitonjakokelpoisista varoista, joita on yrityksen tuloksesta kaikkien pakollisten maksujen jälkeen jäävä osa. Pakollisia maksuja ovat esimerkiksi verot ja lainojen korot ja lyhennykset. Osakesijoitus on siis aina riskisijoitus, sillä osakekurssi saattaa laskea ja sijoitus menettää näin arvoaan tai osakkeen kurssi ei nouse odotetulle tasolle, jolloin tuotto jää odotettua pienemmäksi. Normaalisti riskit on tapana jakaa kahteen osaan: yritysriskiin ja markkinariskiin. Yritysriski on tiettyyn yritykseen liittyvä riski kun taas markkinariski tarkoittaa sitä, että kaikkien yritysten osakkeiden kehitys on riippuvainen yleisestä taloudellisesta kehityksestä ja että osakkeiden kurssit saattavat laskea kaikilla toimialoilla. Kaikki osakkeet ovat alttiina markkinariskille. (Opi osakkeet, NASDAQ QMX, 2011, 27, 108.)

3.2.4 ETF:t ja johdannaiset

Osakkeiden lisäksi pörsseissä voi käydä kauppaa monilla muilla kiinnostavilla sijoitus- tuotteilla. Kaikille pörssivälitettävillä sijoitus tuotteilla on yhteistä se, että niiden arvo määrittyy koko ajan markkinoilla ja että niitä voi ostaa ja myydä koko pörssipäivän ajan. (OP 2014 c.)

ETF:t (Exchange Traded Fund) eli indeksiosuusrahastot ovat sijoitustuotteita, jotka tyypillisesti sijoittavat varansa passiivisesti jonkin indeksin mukaisesti. Tämän vuoksi ne ovat pääsääntöisesti erittäin kustannustehokkaita. Vaikka ETF-tuotteet pääsääntöisesti ovatkin passiivisia indeksirahastoja, löytyy markkinoilta hyvin erilaisia ETF:iä. Tarjolla on esimerkiksi ns. käänteisiä ja vivutettuja ETF:iä. Niiden avulla on mahdollista sijoittaa käänteisesti kohdeindeksin kehitykseen nähden tai tavoitella kaksin- tai kolminkertaista kohdeindeksin päivämuutosta. (OP 2014 c.)

Useimmat ETF:t maksavat osuuksilleen tuottoa, joka perustuu rahaston omistuksille maksettuihin osinkoihin. Tuotonmaksupäivät vaihtelevat indeksiosuusrahaston mukaan. Tuottoa maksetaan pääsääntöisesti kuukausittain, neljännesvuosittain, puoli-vuosittain tai vuosittain. Osa ETF-tuotteista ei maksa osinkoja ulos vaan osingot sijoitetaan uudelleen ETF:n sisällä ja ne tätä kautta nostavat ETF-osuuden arvoa. (OP 2014 c.)

Vuonna 2014 OP tarjoaa mahdollisuuden käydä ETF-kauppaa Suomen, Ruotsin, Saksan ja USA:n markkinoilla ja kaupankäynnin kohteena on jo yli 1 000 eri ETF:ää. (OP 2014 c.)

3.2.5 Johdannaisinstrumentit

Johdannaiset ovat sopimuksia, joiden arvo määräytyy jonkin toisen sijoitusinstrumentin, niin sanotun kohde-etuuden, arvon perusteella. Kohde-etuus voi olla esimerkiksi jokin osake, jonkun tuotteen hinta tai muu mitattavissa oleva suure. Sijoittaja saa johdannaissopimuksen nojalla oikeuksia tai velvoitteita. Johdannaissopimukset voivat olla joko yksipuolisesti tai molemminpuolisesti velvoittavia. Optiot ovat yksipuolisesti velvoittavia sopimuksia. Termiinit ja futuurit ovat molemminpuolisesti velvoittavia sopimuksia. (Sijoituspalveluopas 2010, 82.)

Optio on sopimus, jossa option ostajalla eli haltijalla on oikeus, mutta ei velvollisuutta myydä tai ostaa option kohde-etuus ennalta sovittuun hintaan ennalta sovittuna ajankohtana. Option myyjällä eli asettajalla on velvollisuus ostaa tai myydä kohde-etuus sopimuksen mukaisesti option haltijan niin halutessa. Optiosopimus asettaa option ostajalle oikeuden, mutta ei velvollisuutta toteuttaa optiosopimus eräpäivänä.

Option ostajan tappio on enintään option ostohinnan eli preemion suuruinen kun taas myyjän tappio voi olla rajaton. (Sijoituspalveluopas 2010, 82.)

Henkilöstön optio-ohjelmiin liittyvät optio-oikeudet ovat myös eräänlaisia ostooptioita, jotka oikeuttavat ostamaan tietyn yhtiön osakkeita sovitun ajan kuluessa ennalta sovittuun hintaan. Tämänkaltaiset optiot voidaan myös yleensä myydä. Lähes kaikki optio-ohjelmista on listattu pörssiin eli kaupankäynti optioilla onnistuu pörsissä kuten osakkeilla. Henkilöstö-optioita voivat ostaa kaikki halukkaat sijoittajat ja kaupankäynti on samanlaista kuin osakekaupankäynti. (Sijoituspalveluopas 2010, 82.)

Termiinisopimus on option tyyppinen johdannaissopimus, mutta termiinisopimus velvoittaa myös haltiaa toteuttamaan kaupan. Termiinin haltijan tappio voi olla periaatteessa rajaton. Futuurit taas ovat termiinin kaltaisia, mutta poikkeuksena on se että osapuolet selvittävät keskinäiset maksunsa päivittäin toisinkuin termiinisopimuksessa maksut selvitetään sopimuksen päättyessä. (Sijoituspalveluopas 2010, 82.)

Johdannaissopimusten sisältö määräytyy niiden sopimusehtojen perusteella kun taas optioiden ja futuurien osalta markkinoilla on käytössä vakiosopimusehtoja. Näitä kutsutaan vakioiduiksi johdannaisiksi. Tällöin sijoittajan ei tarvitse räätälöidä johdannaisen ehtoja, koska kohde-etuus, voimassaoloaika ja muut ominaisuudet on etukäteen sovittu. Vakioimattomissa johdannaisissa sopimusehdot perustuvat välittäjien omiin sääntöihin. (Sijoituspalveluopas 2010, 82) Vakioimattomilla johdannaisilla tarkoitetaan sellaisia rahoitusinstrumentteja esimerkiksi osakkeita, joilla käydään kauppaa julkisten markkinapaikkojen kuten pörsin ulkopuolella. (Finlex 2014 c.)

Johdannaissopimusten arvo on monen eri tekijän summa. Siihen vaikuttavat sopimuksen kohde-etuuden arvon muutokset, hintavaihtelut, korkotason vaihtelu, sopimuksen erääntymisaika sekä muut arvoon vaikuttavat tekijät. (Sijoituspalveluopas 2010, 82.)

Warrantit ovat arvopaperistettuja johdannaisia, joilla käydään kauppaa pörsissä. Ostowarrantti antaa oikeuden ostaa ja myyntiwarrantti oikeuden myydä kohde-etuus määrättyinä päivinä määrättyyn hintaan. Warrantin kohde-etuutena on yleensä osake tai indeksi, mutta se voi olla myös mikä tahansa valuutta tai hyödyke. Warrantin kerroin osoittaa, kuinka monta warranttia tarvitaan kohde-etuuden ostamiseen tai myymiseen. Warrantin riskejä ovat markkina-, luotto- ja valuuttariski. Markkinariski johdattaa kohde-etuuden arvonkehityksestä, ja luottoriski liikkeeseenlaskijan takaisinmak-

sukyvystä. Valuuttariski tulee kyseeseen silloin, jos kohde-etuus on noteerattu muussa valuutassa kuin euroissa. Warrantin riski sijoitetun pääoman menettämisestä on suuri, koska sen arvonmuutokset voivat olla huomattavasti kohde-etuuden muutoksia voimakkaampia. (Sijoituspalveluopas 2010, 83.)

3.2.6 OP-ryhmän struktuuriperhe

Perinteisen joukkovelkakirjalainan sijaan OP tarjoaa tuottavampia obligaatiovaihtoehtoja. Tosin jos sijoittaja niin haluaa on tarjolla myös yrityskorko, jolla tavoitellaan markkinakorkoja parempia tuottoja, joka taas kuvastaa samaa periaatetta kuin perinteiset joukkovelkakirjalainat. (OP 2014 d.)

Säästöobligaatio

Pääomaturvattu säästöobligaatio on tuote säästäjille ja sijoittajille, jotka eivät halua riskeerata sijoituksen nimellispääomaa. Pääomaturvattu obligaatio on esimerkiksi osakesäästämistä turvallisempi vaihtoehto, ja sen tuotto-odotus on perinteistä joukkovelkakirjalainaa korkeampi. (OP 2014 d.)

Säästöobligaatio on siis pääomaturvattu säästämisratkaisu, jonka tavoitteena on kohtuullinen tuotto. Se soveltuu kaikille säästäjille ja sijoittajille. Säästöobligaatioiden sijoitusteemat ovat vaihtuvia, ja niihin sijoittamalla sijoittaja saa sijoitukselleen hyvän hajautuksen mikä pienentää riskejä huomattavasti. Obligaation tuotto on sidottu kohde-etuuden kehitykseen laina-aikana. Kohde-etuudet voivat olla esimerkiksi osakkeita, valuuttoja tai hyödykkeitä. (OP 2014 d.)

Säästöobligaatio on siis pidempiaikainen sijoituskohde, jonka laina-aika on yleensä yli 5 vuotta. Tosin yleensä sijoituksen poismyynti on mahdollista kesken laina-ajan. (OP 2014 d.)

Sijoitusobligaatio

OP:n obligaatio tarjonnan toinen vaihtoehto sijoitusobligaatio on säästöobligaation tavoin pääomaturvattu säästämis- ja sijoitusratkaisu, mutta sen tuottotavoite on korkeampi kuin säästöobligaatiossa eli se on suunnattu enemmän tuottohakuisille sijoit-

tajille. Korkeampi tuottopotentiali on mahdollinen niin sanotun ylikurssin ansiosta, joka voi mahdollistaa osakesijoitusta paremman tuoton. (OP 2014 e.)

Sijoitusobligatioiden kohde-etuudet ovat yleensä samankaltaiset kuin säästöobligatioissa. Laina-aika on tyypillisesti 2-5 vuotta eli pitkäkö mutta kuitenkin lyhyempi kuin säästöobligaatiossa. Myös säästöobligaatian tavoin sijoitusobligaatian myyminen kesken laina-ajan on normaalisti mahdollista. (OP 2014 e.)

Yrityskorko

Yrityskorko on säästämisen- ja sijoitusratkaisu, kun haluat ottaa enemmän riskiä kuin obligatioihin sijoittamalla. Yrityskorko on sijoitus lainan viiteyhtiöiden luottoriskiä, ja se tarjoaa samankaltaisen sijoitusmahdollisuuden kuin yritysten liikkeeseen laskevat joukkovelkakirjalainat. Yrityskoron minimierä on yleensä 1000 euroa. (OP 2014 f.)

Yrityskorko on suunnattu vähintään maltilliselle sijoittajalle. Lainan riskisyys ja tuotto vaihtelevat viiteyhtiöiden luottoriskin perusteella. Tässäkin sijoitusvaihtoehdossa riski hajautuu, kun viiteyhtiöitä on useita. (OP 2014 f.)

Niin pitkään kun viiteyhtiöt suoriutuvat taloudellisista velvoitteistaan laina-aikana, maksetaan pääomalle markkinakorkoa parempaa tuottoa. Yrityskoron riski perustuu siihen että jos viiteyhtiö joutuu konkurssiin, velkasaneeraukseen tai laiminlyö merkittävän maksuvelvoitteen joka voidaan tulkita luottovastuutahtumaksi, kärsii yrityskoron omistaja luottotappiota. Op:n tarjoamissa yrityskoroissa viiteyhtiöt pyrittään valitsemaan maltillista riskitasoa vastaavasti. (OP 2014 f.)

Yrityskoron laina-ajat vaihtelevat, mutta ne ovat yleensä 5-7 vuotta eli samaa luokkaa kuin säästöobligaatiossa. Kokonaisuudessaan yrityskorko tavoittelee parempaa tuottoa kuin säästö- ja sijoitusobligatiot, mutta yleensä sen riskit ovat suurempia kuin obligatioissa. Kuitenkin OP pyrkii pitämään riskiluokittelun maltillisen tasolla. (OP 2014 f.)

OP tarjosi myös yrityskorko vaihtoehtoa vuonna 2014, jonka viiteyhtiöinä on Dell, Fiat, Goodyear, Sony. Tälle yrityskorolle luvataan 5,1% kiinteä korko vuosittain mikä on varsin hyvä nykyiseen korkotasoon nähden.

3.2.7 OP-sijoitusvakuutus

Sijoitusvakuutus kokoaa yhteen sopimukseen rahasto- ja vakuutussäästämisen parhaat puolet. Sijoittaja voi oman mielen mukaan valita vakuutukseen haluamansa sijoituskohteet ja vaihtaa niitä maksutta. Sijoitusvakuutus on ajateltu pidempiaikaiseksi sijoitukseksi, yleisesti 5 vuoden ja sen yli meneväksi ajaksi, mutta OP-sijoitusvakuutuksesta on mahdollista nostaa säästöjä maksutta jo 3 vuoden jälkeen. Tämän sijoitustuotteen edut ovatkin siinä, että vakuutuksen sisällä olevista sijoituskohteista ei tarvitse maksaa merkintä- eikä myyntipalkkiota ja pienetkin säästöt on mahdollista hajauttaa eri sijoituskohteisiin, mikä mahdollistaa jokaiselle sopivan tuotto - riski suhteen. (OP 2014 g.)

Sijoitusvakuutukset voidaan jakaa tuoton kertymistavan perusteella sijoitussidonnaisiin vakuutuksiin, joissa tuotto kertyy asiakkaan valitsemien sijoituskohteiden arvon kehityksen perusteella, ja laskuperustekorkoisiin vakuutuksiin, joissa tuotto kertyy niin kutsutun laskuperustekorona tai muun sopimuskorona perusteella. Tarjolla on myös vakuutuksia, joissa vakuutuksenottaja voi jakaa säästönsä sijoitussidonnaiseen ja laskuperusteisen osan välillä. (Finanssivalvonta 2014 a.)

Odotettujen tuottojen ohella sijoittajan on myös huomioitava olemassa olevat riskit, jotka vakuutuksenottaja kantaa kokonaan jos kyse on sijoitussidonnaisesta vakuutuksesta. Jos sijoituskohteiden arvo laskee tuntuvasti, on mahdollista että vakuutuksenottaja voi menettää pääomansa osittain tai kokonaan sijoituskohteiden arvon laskiessa. Hajautetun vakuutussäästön koko pääoman menettäminen on kuitenkin epätodennäköistä. Sijoitussidonnaista vakuutusta harkitsevan on hyvä tuntea arvopaperimarkkinoiden lakipykälää ja vakuutuksenottajan kannattaa seurata sijoitustensa kehitystä sillä sijoitusvakuutukseen ei liity varainhoitopalveluja, ellei niistä ole erikseen sovittu. (Finanssivalvonta 2014 a.)

Laskentaperustekorkoisissa vakuutuksissa vakuutusyhtiö kantaa sijoitustensa arvonkehitykseen ja vakuutussopimusten korkolupaukseen liittyvän riskin. Luvattu korko voi olla alhainen tai se voi olla jopa 0%. (Finanssivalvonta 2014 a.)

3.3 OP-sijoituspalvelu

OP-sijoituspalvelu vapauttaa sijoittajan markkinoiden seuraamiselta. Varainhoidon asiantuntijat huolehtivat varoista sijoittajan puolesta. Pankista tulee oma yhteyshenkilö, joka käy sijoitusten kehityksen läpi säännöllisesti ja huolehtii kokonaisvaltaisesti pankkiasioinnista. Tarjolla on myös erilaisia valmiita sijoituskoreja yli 25000 euron sijoitusvarallisuuden hoitamiseen. Valikoimasta löytyy sijoituskorit niin varovaiselle, maltilliselle kuin tuottohakuiselle sijoittajalle.

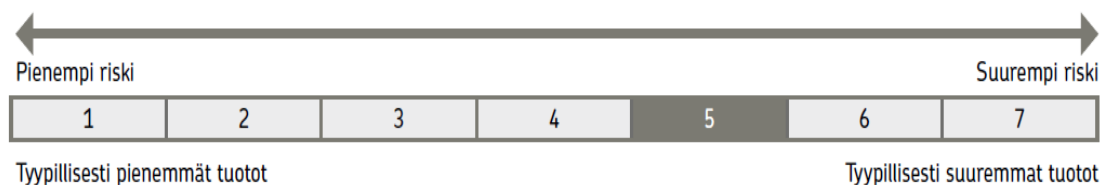
Esimerkkinä tuottohakuisen sijoittajan sijoituskorin sisältö on seuraavanlainen:

OP-sijoituspalvelu 75 -korin perusallokaatio ja sijoitusten vaihteluväli

	Perusallokaatio	Minimi	Maksimi
Osakkeet	75 %	50 %	100 %
Korot	25 %	0 %	50 %
Vaihtoehtoiset sijoitukset*	0 %	0 %	35 %

* Vaihtoehtoiset sijoitukset = Perinteisten osake- ja korkosijoitusten ulkopuoliset sijoituskohteet, kuten esim. hedge-rahastot ja raaka-ainerahastot. Nämä luokitellaan mm. rahaston sijoitusstrategian perusteella korko- tai osakesijoituksiksi sijoitustoimikunnan toimesta.

OP-sijoituspalvelu 75 sijoituskorin riski-/tuottoprofiili

OP-sijoituspalvelu toteutetaan OP-sijoitusvakuutuksen avulla, eli tuottojen ja riskien suhde on samalla suhteella menevä. Riski-/tuottoprofiili riippuu siis täysin siitä mikä sijoituskorin sijoittaja haluaa. Tämä palvelu onkin siis sellaisia sijoittajia varten, jotka eivät halua tehdä itse valintoja eri sijoituskohteiden välillä tai miettiä salkun hajautusta eri markkinatilanteisiin sopivaksi. (OP 2014 h.)

Sisällöltään OP-sijoituspalvelu 75 -kori tarjoaa helpon ja kokonaisvaltaisen sijoitusratkaisun sijoittajan varojen hoitamiseksi. Kori sisältää maailmanlaajuisia sijoituksia osake- ja korkomarkkinoille sekä vaihtoehtoisia sijoituksia. Pääpaino korissa on OP-Rahastoyhtiön rahastoissa sekä kansainvälisten yhteistyökumppaneiden rahastoissa. Salkun hoito on todella aktiivista ja sen arvonkehitys voi poiketa huomattavasti ver-

tailuindeksistä eli yleisesti käytetystä indeksistä, johon rahastojen tuottoa verrataan.
(OP 2014 m.)

4 POHDINTA

Opinnäytetyöni tarkoituksena oli kehittää omaa osaamista ja tietämystä aiheesta sekä saada vastaus tärkeimpään kysymykseen opinnäytetyöni kannalta: mitkä sijoitustuotteet soveltuvat parhaiten tuottohakuiselle sijoittajalle? Sijoitustuotteet oli valikoitu vain OP-ryhmän tuotevalikoimasta. Yllämainitun kysymyksen vastauksen löytämiseksi oli kartoitettava kaikki tuotteet niin riski kuin tuotto-odotusten suhteen, joista selviäisi hyvin tuotteen soveltuvuus tuottohakuiselle sijoittajalle. Näiden kahden tärkeimmän seikan ohella pyrin ottamaan kantaa myös verotuksellisiin ja lainopillisiin asioihin, mutta vain suppeasti, jotta työn pääidea pysyisi tärkeimpänä. Mielestäni onnistuin saavuttamaan tavoitteeni ja löysin aiheeseen hyvin tietoa kirjallisuudesta ja internetistä.

Opinnäytetyöni alkuvaiheilla olin työskennellyt OP-ryhmässä noin puolen vuoden ajan, jolloin tietämykseni sijoitustuotteista oli vielä melko vähäistä. Pikkuhiljaa kirjallisuuteen tutustuessi ja työsuhteen jatkuessa aloin oppimaan yleisimmät sijoitustuotteet, joita asiakkaat kysyivät lähes päivittäin ja nyt syksyllä tunnen oloni itsevarmaksi sijoittamisen tuotteista ja niihin liittyvistä seikoista puhuttaessa. Tämä itsevarmuus onkin hyödyksi sillä olen päässyt työtehtävään, jossa pääsen puhumisen sijaan itse tekoihin eli sopimusten tekoon ja konkreettisen myymisen asiakkaille. Asiakasneuvoja nimikkeellä työskennellessäni tämä tarkoittaa pääasiassa tuotto-osuuden, säästötilien ja rahastojen myymistä.

Aihetta pohdittaessa ajattelin aluksi vähän turhan laajasti, mutta lopullinen rajaus tuottohakuisen sijoittajaan oli hyvä ja opinnäytetyöni runko pysyikin lähes muuttumattomana. Tärkeimpänä osana opinnäytetyöni tutkimusongelman ratkaisemiseksi pidin riskeistä ja tuotoista kertovia kappaleita. Tuottohakuisen sijoittajan tavoitteena on siis saada kohtuullisia tuottoja sijoituksilleen. Tämän peruseriaatteen lisäksi tulee tietää minkälainen sijoittaja henkilönä on kyseessä ja onkin suotavaa edetä sijoitusten tekoon vasta kun suunnittelutyö on tehty perinpohjaisesti, mikä onnistuu sijoitus suunnitelman myötä. Yksi tärkeimmistä tekijöistä on sijoittajan elämäntilanne, mikä on selvää kun vertaillaan opiskelijaa ja eläkeläistä. Sijoitussumma voi olla sadoista euroista kymmeneen tuhansiin ja toisella on pelissä ylimääräisiä varoja kun taas toisella summa kattaa suuren osan koko varallisuudesta. Kun summa on selvä, pitää miettiä minkälaisen riskin pystyy kantamaan ja minkälaisia tappioita pystyy sietämään niin

henkisesti kuin taloudellisesti. Oikeastaan vasta riskin käsittelyn jälkeen tulee punnita halu tuottoon, eli kun kykenee ottamaan riskejä on myös mahdollista tavoitella suurempi tuottoisia sijoitustuotteita. Riskien ja tuotto-odotusten ohella myös sijoitusajalla on merkitystä, sillä jotkut tuotteet on tehty vain pidempiaikaiselle sijoitukselle, onko tavoite nopeassa tuotossa vai esimerkiksi tuotto eläkepäivien varalle.

Jos sijoittajana on tuottohakuinen sijoittaja, joka sietää riskiä ja tappion mahdollisuutta ja jolla on kova halu tuotoille, voidaan todeta, että pörssilistatut tuotteet soveltuvat varmasti parhaiten tällaisen henkilön tarpeisiin. Näitä tuotteita ovat osakkeet, ETF:t ja erilaiset sijoitusobligatiot. Tässäkin ratkaiseva tekijä sijoitusajalla. Pörssissä kauppaa käytävillä tuotteilla on sama piirre, mahdollisuus nopeisiin tuottoihin, mikä johtuukin myös mahdollisuuksista nopeisiin heilahteluihin. Jos taas kyseessä on tuottohakuinen sijoittaja, joka sietää vähemmän riskiä, mutta haluaisi hyviä tuottoja, olisi avainsana hajauttaminen. Esimerkiksi OP:n tarjonnasta löytyy sijoituskori tuottohakuiselle sijoittajalle, jonka peruseriaatteena on hajauttaminen korkoihin ja osakkeisiin, mikä taas mahdollistaa hyvät tuotot mutta samalla pienentää riskejä varmempituottoisten korkosijoitusten myötä. Ja vaikka tällainen vähemmän riskejä sietävä sijoittaja ei haluaisi käyttää valmiita sijoituskoreja, tulisi hänen pitää mielessä hajauttaminen riskipitoisempiin ja riskittömämpiin tuotteisiin. Hajauttaminen onkin sijoittamisen kulmakivi, jolla turvataan riskialttiiden sijoitustuotteiden mahdolliset tappiot. On selvää, että olipa sijoittaja kuinka tuottohakuinen tahansa, tulisi aina muistaa hajauttaa sijoitettavat varat useaan eri sijoitustuotteeseen.

On siis todettava, että ei ole olemassa yhtä ja tiettyä sijoitustuotetta mikä olisi juuri oikea valinta tuottohakuiselle sijoittajalle vaan tuotteen tai tuotteiden valitseminen on riippuvaista sijoittajan tarpeista ja elämäntilanteesta. Kuitenkin on selvää, että tilisäästäminen ja matalatuottoiset rahastot eivät sovellu parhaiten tuottoa hakevalle sijoittajalle, sillä on mahdollista että, inflaatio syö koko tuoton. Vaikka sijoittaja olisi kuinka tuottohakuinen tahansa, ei hänen tulisi kuitenkaan sulkea silmiä myöskään näiltä matalatuottoisemmilta tuotteilta, vaan pitää niitä mahdollisuuksina riskin hajauttamiseen.

Ohjeena tuottohakuiselle sijoittajalle sanoisin: maltti on valttia ja muista hajauttamisen! Hätköidyt päätökset ovat pahaksi sijoitusmaailmassa vaikka jano tuotoille olisi miten kova, hyvin suunniteltu on puoliksi tehty!

LÄHTEET

Kirjallisuus

- Anderson, N. 2001. Sijoittamisen käsikirja. Helsinki: EDITA.
- Anderson, N. Tuhkanen, J. 2004. Järkevän sijoittamisen perusteet. Helsinki: EDITA.
- Hoppu, K. 2004. Sijoitustuotteiden markkinoinnin sääntely. Helsinki: WSOY.
- Hämäläinen, K. 2005. Sijoittajan käsikirja. Helsinki: Talentum: Arvopaperi.
- Kallunki, J-P. Martikainen M. & Niemelä J. 2007. Ammattimainen sijoittaminen. Helsinki: Kauppakaari.
- Karjalainen, J. Laurila, O. & Parkkonen, J. 2005. Arvopaperimarkkinlaki. Helsinki: Talentum Media Oy.
- Knüpfer, S. Puttonen, V. 2011. Moderni rahoitus. Helsinki: WSOYPro.
- Kontkanen, E. 2009. Pankkitoiminnan käsikirja. Vammala. FINVA.
- Nousiainen, S. & Sundberg, S. 2010. Sijoituspalveluopas. Espoo: Painotalo Redfina Oy.
- Opi osakkeet 2011. NASDAQ OMX.
- Opi optiot 2012. NASDAQ OMX.
- Pesonen, M. 2011. Säästäjästä sijoittajaksi. Jokamiehen sijoitusopas. Jyväskylä: Docendo.
- Puttonen, V. & Repo, E. 2011. Miten sijoitan rahastoihin. Helsinki: WSOYPro.
- Sijoitusrahasto-opas 2012. Pörssisäätiö.

Sähköiset lähteet

- Alexandria Pankkiiriliike Oyj 2012, Näin suomalaiset säästävät ja sijoittavat
<http://www.slideshare.net/AlexandriaPankkiiriliike/alexandria-pankkiiriliike>
- Finanssialan keskusliitto 2014, Säästäminen, luotonkäyttö ja maksutavat.
https://www.fkl.fi/materiaalipankki/julkaisut/Julkaisut/Saastaminen_luotonkaytto_ ja_maksutavat_2014.pdf (luettu 24.8.2014).
- Finanssivalvonta 2014 a, säästö- ja sijoitusvakuutukset
<http://www.finanssivalvonta.fi/fi/Finanssiasiakas/Tuotteita/Sijoittaminen/Vakuutukset/Pages/Default.aspx#.U8Jdw23-r4c>
- Finlex 2014 a, sijoituspalvelulaki
<http://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2012/20120747?search%5Btype%5D=pika&search%5Bpika%5D=sijoituspalvelulaki#L3P1> (luettu 20.7.2014)
- Finlex 2014 b, kuluttajansuojalaki
<http://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1978/19780038?search%5Btype%5D=pika&search%5Bpika%5D=kuluttajansuojalaki> (luettu 20.7.2014)
- Finlex 2014 c, Laki kaupankäynnistä vakioituilla optioilla ja termiineillä
<http://www.finlex.fi/fi/esitykset/he/2012/20120032> (luettu 2.11.2014)

- OP 2014 a, tuotto-osuus
<https://www.op.fi/op/henkiloasiakkaat/saastot-ja-sijoitukset/tuotto-osuus?id=36010&srcpl=8> (luettu 15.6.2014, 30.11.2014)
- OP 2014 b, rahastot
<https://www.op.fi/op/henkiloasiakkaat/saastot-ja%20sijoitukset/rahastot?id=36200&srcpl=8> (luettu 13.4.2014)
- OP 2014 c, ETF-indeksiosuusrahastot
<https://www.op.fi/op/henkiloasiakkaat/saastot-ja-sijoitukset/osakkeet,-etf:t-ja-johdannaiset/osakemarkkinoiden-eri-tuotteet/etf-indeksiosuusrahastot?id=36121&srcpl=8> (luettu 29.6.2014)
- OP 2014 d, säästöobligaatio
www.op.fi/op/henkiloasiakkaat/saastot-ja-sijoitukset/saastoobligaatio?cid=151790200&srccid=151791118&WT.ac=151791118_saastoobligaatio&srcpl=3 (luettu 6.7.2014)
- OP 2014 e, sijoitusobligaatio
https://www.op.fi/op/henkiloasiakkaat/saastot-ja-sijoitukset/sijoitusobligaatio?cid=151790202&srccid=151791118&WT.ac=151791118_sijoitusobligaatio&srcpl=3 (luettu 6.7.2014)
- OP 2014 f, yrityskorko
www.op.fi/op/henkiloasiakkaat/saastot-ja-sijoitukset/yrityskorko?cid=151790596&srccid=151791118&WT.ac=151791118_yrityskorko&srcpl=3 (luettu 6.7.2014)
- OP 2014 g, op-sijoitusvakuutus
<https://www.op.fi/op/henkiloasiakkaat/saastot-ja-sijoitukset/vakuutussaastaminen/op-sijoitusvakuutus?id=36320&srcpl=8> (luettu 13.7.2014)
- OP 2014 h, op-sijoituspalvelu
<https://www.op.fi/op/henkiloasiakkaat/saastot-ja-sijoitukset/op-sijoituspalvelu?id=36920&srcpl=8> (luettu 13.7.2014)
- OP 2014 i, varallisuudenhoito
<https://www.op.fi/op/op-pohjola-ryhma/op-pohjola-ryhma/liiketoiminta-alueet/varallisuudenhoito?id=80112&srcpl=8> (luettu 20.7.2014)
- OP 2014 j, sijoittamisen pelisäännöt - sijoittaminen vaatii pitkää pinnaa
<https://www.op.fi/op/henkiloasiakkaat/edut/edut-ja-alennukset/op-pohjola-lehtiarkisto/sijoittamisen-pelisaannot---sijoittaminen-vaatii-pitkaa-pinnaa?cid=151227222&srcpl=3> (luettu 2.11.2014)
- OP 2014 k, tuotto-osuuden merkintä
<https://www.op.fi/media/liitteet?cid=151778531&srcpl=3> (luettu 2.11.2014)
- OP 2014 l, pohjolan sijoitusstrategia 2/2013: euroalueella elon merkkejä
<https://www.op.fi/op/henkiloasiakkaat/saastot-ja-sijoitukset/pohjolan-sijoitusstrategia-2-2013--euroalueella-elon-merkkeja?cid=151740855&srcpl=3> (luettu 2.11.2014)
- OP 2014 m, OP-Sijoituspalvelu 75
https://www.op.fi/op?sivu=fund_ophv_basic_data.html&id=39111&type=chart&ID_NOTATION=76639632&sym=76639632 (luettu 8.11.2014)
- OP 2014 n, OP-sijoitusvakuutuksesi verotus
<https://www.op.fi/media/liitteet?cid=151671410&srcpl=4> (luettu 30.11.2014)
- Pörssisäätiö 2014, kotitalouksien säästämistutkimus
<http://www.porssisaatio.fi/blog/2011/05/30/kotalouksien-saastamistutkimus-arvopaperisijoittaminen-yleistynyt/> (luettu 7.9.2014)
- Sijoittajan vero-opas 2014
<http://www.porssisaatio.fi/blog/books/sijoittajan-vero-opas-2014/>

- Taloussanomat 2014 a, tutkimus: "Älykkäät" sijoittavat innokkaimmin
<http://www.taloussanomat.fi/ps-saastot/2012/01/23/tutkimus-alykkaat-sijoittavat-innokkaimmin/201221539/262> (luettu 7.9.2014)
- Taloussanomat 2014 b, hajautus pienentää sijoituksen riskiä
<http://www.taloussanomat.fi/tyo-ja-elama/2006/09/29/hajautus-pienentaa-sijoituksen-riskia/200616443/139> (luettu 30.11.2014)
- Tampereen yliopisto 2014
<http://tampub.uta.fi/handle/10024/91380> (luettu 2.11.2014)
- Valtioneuvosto 2014, tasavallan presidentin esittely 8.8.2014
<http://valtioneuvosto.fi/ajankohtaista/tiedotteet/tiedote/fi.jsp?oid=422132> (luettu 2.11.2014)
- Valtiovarainministeriö 2014 a, uusi luottolaitoslaki voimaan
http://www.vm.fi/vm/fi/03_tiedotteet_ja_puheet/01_tiedotteet/20140808Uusilu/name.jsp (luettu 2.11.2014)
- Valtiovarainministeriö 2014 b,
http://www.vm.fi/vm/fi/03_tiedotteet_ja_puheet/01_tiedotteet/20140417Hallit/n_ame.jsp
- Vero 2014 a, muutoksia osinkojen verotukseen ja ennakonpidätykseen vuoden 2014 alusta
[http://www.vero.fi/fi-FI/Tietoa_Verohallinnosta/Tiedotteet/Yritys_ja_yhteisoasiakkaat/Muutoksia_osinkojen_verotukseen_ja_ennak\(30722\)](http://www.vero.fi/fi-FI/Tietoa_Verohallinnosta/Tiedotteet/Yritys_ja_yhteisoasiakkaat/Muutoksia_osinkojen_verotukseen_ja_ennak(30722)) (luettu 2.11.2014)
- Vero 2014 b, sijoitusrahasto-osuudet
[http://www.vero.fi/fi-FI/Henkiloasiakkaat/Sijoitukset/Sijoitusrahastoosuudet\(9739\)](http://www.vero.fi/fi-FI/Henkiloasiakkaat/Sijoitukset/Sijoitusrahastoosuudet(9739)) (luettu 2.11.2014, 30.11.2014)
- Vero 2014 c, osakkeiden myynti
[http://www.vero.fi/fi-FI/Henkiloasiakkaat/Sijoitukset/Osakkeet_ja_osingot/Osakkeiden_myynti\(11940\)](http://www.vero.fi/fi-FI/Henkiloasiakkaat/Sijoitukset/Osakkeet_ja_osingot/Osakkeiden_myynti(11940)) (luettu 30.11.2014)
- Vero 2014 d, optiot, termiinit ja muut johdannaissopimukset
[http://www.vero.fi/fi-FI/Syventavat_veroohjeet/Henkiloasiakkaan_tuloverotus/Optiot_termiinit_ja_muut_johdannaissopim\(25208\)](http://www.vero.fi/fi-FI/Syventavat_veroohjeet/Henkiloasiakkaan_tuloverotus/Optiot_termiinit_ja_muut_johdannaissopim(25208)) (luettu 30.11.2014)